

SIVISTYSTOIMIALA

Porin kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma 1.8.2023

ESIOPETUS

PERUSOPETUS

LUKIO

SISÄLLYSLUETTELO

1. Opiskeluhoito esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa
  - 1.1 [Opiskeluhoitoon tavoitteet ja keskeiset periaatteet](#)
2. [Opiskeluhoitoon monialainen yhteistyö](#)
  - 2.1. Yhteistyö oppijoiden ja huoltajien kanssa
  - 2.2. Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä
  - 2.3. Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä
  - 2.4. Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä
  - 2.5. Opiskeluhoitoon periaatteista ja yhteistyöstä tiedottaminen
3. [Opiskeluhoitoon kokonaistarve ja palvelut](#)
  - 3.1. Opiskeluhoitoon tarvearvio
  - 3.2. Käytettävissä olevat opiskeluhoitoon palvelut
  - 3.3. Opiskeluhoitopalveluiden järjestäminen
4. [Opiskeluhoitoryhmät \(hyvinvoinnin johtaminen\)](#)
  - 4.1. [Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmä \(monialainen opiskeluhoitoon ohjausryhmä\)](#)
  - 4.2. [Alueelliset hyvinvointiverkostot](#)
  - 4.3. [Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä](#)
    - 4.3.1. [Koulun monialainen opiskeluhoitoryhmä](#)
    - 4.3.2. [Porin lukion monialainen opiskeluhoitoryhmä](#)
5. [Toimenpiteet yhteisöllisen työn edistämiseksi](#)
  - 5.1. Hyvinvoinnin seuranta ja arviointi
  - 5.2. Yhteisöllisen opiskeluhoitoon tehtävän kuvaus
  - 5.3. [Poissaolojen ennaltaehkäisy, puuttuminen ja suunnitelmallinen seuranta](#)
    - 5.3.1. Perusopetuksen poissaolojen toimintamalliin sisältyvä yhteistyö opiskeluhoitoon kanssa
    - 5.3.2. Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin liittyvät toimenpiteet Porin lukiossa
  - 5.4. [Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen](#)
  - 5.5. [Yhteistyö ja käytänteet terveellisyden ja turvallisuuden sekä oppimisyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa](#)
  - 5.6. [Koulukuljetuksen turvallisuutta ja odottamista koskevat ohjeet](#)
  - 5.7. [Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen](#)
    - 5.7.1. [Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta](#)
    - 5.7.2. [Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi häirinnältä](#) (yhdenvertaisuus ja tasa-arvo)
    - 5.7.3. [Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi syrjinnältä](#) (yhdenvertaisuus ja tasa-arvo)
    - 5.7.4. [Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi väkivallalta](#)
    - 5.7.5. [Järjestyssääntö](#)
    - 5.7.6. [Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle](#)
  - 5.8. [Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa](#)
  - 5.9. [Yhteisöllisen toimintakulttuurin johtaminen osallistaa ja on vuorovaikutteista](#)
  - 5.10. [Yhteinen hyvinvointityö ja mielenterveyden vahvistaminen](#)
6. [Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi \(yksilökohtainen opiskeluhoito\)](#)
  - 6.1. Ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin
  - 6.2. [Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito](#)
    - 6.2.1. Tapauskohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen varmistaminen
    - 6.2.2. Tapauskohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän työskentely
    - 6.2.3. Oppilaan, opiskelijan ja huoltajan asema yksilöllisessä opiskeluhoitossa
  - 6.3. [Yksilöllisen opiskeluhoitoon kirjaaminen – muistiot ja opiskeluhoitokertomus](#)
    - 6.3.1. Opiskeluhoitoon tietojen luovuttaminen
  - 6.4. [Opiskeluhoitoon järjestäminen kurinpito- ja turvaamistoimenpiteiden sekä opetuksen epäämisen yhteydessä](#)
  - 6.5. [Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvioon toimintakäytänteet](#)
  - 6.6. [Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet](#)
7. [Opiskeluhoitosuunnitelma](#)
  - 7.1. Tiedottaminen ja oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus
8. [Opiskeluhoitotyön seuranta, arviointi ja kehittäminen](#)

[Liitteet](#)

[LIITE 1 Arvio opiskeluhoitoon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista](#)

[LIITE 2 Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen \(sisällöt taulukkoina\)](#)

[LIITE 3 Opiskeluhoitokertomuksen käyttö ja säilytys Porin lukiossa](#)

Porin kaupungin opiskeluhooltosuunnitelma 1.8.2023

Opiskeluhooltosuunnitelma on osa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja suunnitelma on tarkistettava viimeistään vuoden kuluessa siitä, kun Lastensuojelulain (2007/417) 12 §:ssä tarkoitettu kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Opiskeluhooltosuunnitelman toteutumista seurataan ja toteutumisesta raportoidaan vuosittain toiminnan arvioinnin yhteydessä.

Porin kaupungin opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu opetuksen ja koulutuksen järjestäjän suunnitelmaksi esiopetusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta varten. Opiskeluhoolto toteutetaan yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa. Porin kaupungin opiskeluhooltosuunnitelma tulee voimaan 1.8.2023.

1. Opiskeluhoolto esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa

Opiskeluhooltosuunnitelmassa määrätään opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista, opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn opetuksen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta. Opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osuuden opetuksen ja koulutuksen järjestäjän paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Esi- ja perusopetuksessa kasvatusta ja opetusta järjestävästä tahosta käytetään nimitystä opetuksen järjestäjä. Lukiokoulutuksen järjestäjästä käytetään nimitystä koulutuksen järjestäjä. Esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä vastaa Porin kaupunki ja opiskeluhoollon palvelut järjestää Satakunnan hyvinvointialue.

Opiskeluhoolto on kasvatus- ja opetushenkilöstön sekä opiskeluhooltopalvelua antavan henkilöstön suunnitelmallista työskentelyä lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Opiskeluhoolto ohjaa yksittäisen lapsen, oppilaan ja opiskelijan edun ensisijaisuus ja hänen hyvinvointinsa edistäminen. Opiskeluhoollon palvelut ovat maksuttomia. Opiskeluhoollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa keskeisiä asioita ovat oppijoiden, huoltajien, henkilöstön, opiskeluhooltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus ja yhtenäiset toimintatavat.

KÄSITTEISTÖ

---

esiopetus	Opiskeluhooltosuunnitelmassa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta erityyppisissä osissa opiskelijasta käsitettä lapsi ja oppilaitoksesta nimitystä esiopetus tai esiopetusyksikkö. Käsitettä oppija käytetään kaikille yhteisen sisällön yhteydessä. Perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto käytetään ilmaisua opiskeluhoolto.
-----------	---

---

perusopetus	Opiskeluhooltosuunnitelmassa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Käsitettä oppija käytetään kaikille yhteisen sisällön yhteydessä.
-------------	---

---

lukio	Käsitettä oppija käytetään kaikille yhteisen sisällön yhteydessä. Tarkoitettaessa lukiolain alaista opetusta käytetään käsitteitä opiskelija, oppilaitos ja lukio. Opiskeluhooltosuunnitelmassa käytetään lukiolain mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitettä opiskeluhoolto.
-------	--

1.1. Opiskeluhuollon tavoitteet ja keskeiset periaatteet

Opiskeluhoolto on tavoitteellista ja suunniteltua sekä osallistavaa toimintaa. Sitä toteutetaan yhteistyössä oppijoiden ja huoltajien kanssa. Opiskeluhoolto järjestetään hyvinvointialueen, viranomaisten ja kanssatoimijoiden yhteistyönä ja toteutetaan monialaisesti.

Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää ja ylläpitää lapsen, oppilaan ja opiskelijan oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuollon tavoitteena on huolehtia oppimisyhteisön hyvinvoinnista sekä oppimisympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta.

Opiskeluhuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa opiskeluhoollon toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppijan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Opiskeluhoollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään esiopetusyksiköissä, kouluissa ja lukiossa yhteistyössä. Kehittämistyö edellyttää opiskeluhoollon suunnitelmallista arviointia kaikilla tasoilla.

Opiskeluhoollon kokonaisuuteen sisältyvät opetuksen ja koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä esiopetuksen neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhoollon palveluiden järjestämisestä vastaa Satakunnan hyvinvointialue.

Opiskeluhoollon toteuttamisessa ja järjestämisessä noudatetaan vallitsevaa lainsäädäntöä ja annettuja määräyksiä. Opiskeluhoollosta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa, terveydenhuoltolaissa ja sosiaalihuoltolaissa. Opiskeluhoollon palvelujen piirissä ovat esiopetusyksikön lapset, koulun oppilaat ja lukion opiskelijat kotipaikastaan riippumatta. Opiskeluhoolto on maksutonta. Opiskeluhoollon 18 vuotta täyttäneiden opiskelijoiden sairaanhoidosta ja terveydenhuollosta voidaan periä asiakasmaksuja.

Opiskeluhoollon palvelut järjestetään lähipalveluna, jolle Porin kaupunki tarjoaa asianmukaiset tilat.

TARKENNUKSET

---

esiopetus	Esiopetuksessa olevilla lapsilla on oikeus opiskeluhoollon palveluihin, joita ovat ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut.
-----------	---

---

perusopetus	Oppilailla on oikeus opiskeluhoollon palveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Kouluterveydenhuoltoon sisältyvät oppilaan suun terveydenhuolto ja oppilaan työelämään tutustumisen aikainen terveydenhuolto. Sairaanhoidon ei ole kouluterveydenhuollon piirissä.
-------------	---

---

lukio	Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskeluhoollon palveluita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut, jotka sisältävät opiskelijan terveyden- ja sairaanhoitopalvelut. Opiskeluterveydenhuolto järjestetään yhtenäisenä kokonaisuutena.
-------	---

---

2. Opiskeluhuollon monialainen yhteistyö

Opiskeluhoitoa toteutetaan monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä oppijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opiskeluhoito perustuu suunniteltuun yhteistyöhön lasten ja nuorten sekä kotien ja Satakunnan hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialueella opiskeluhoitoa alueellinen yhteistyö koordinoidaan perhekeskusten kautta.

2.1. Suunnitelmallinen yhteistyö oppijoiden ja huoltajien kanssa

Opiskeluhoitoon huolehditaan oppijoiden ja huoltajien mahdollisuudesta osallistua opiskeluhoitoa suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhoito on kaikkien esiopetusyksiköissä, kouluissa ja lukiossa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu esiopetusyksikön, koulun ja lukion hyvinvoinnista on yksikön henkilökunnalla.

Kaikilla tasoilla yhteistyö ulottuu tarvittaessa muiden lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden hyvinvointia ja turvallisuutta tukevien tahojen kanssa tehtäväksi yhteistyöksi. Näitä tahoja ovat sivistystoimen muut yksiköt (nuoriso-, kulttuuri- ja liikunta- ja vapaa-aikayksikkö), viranomaiset, sosiaali- ja terveysalan järjestöt ja yhdistykset.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuessa, erilaisissa opetusjärjestelyissä sekä erityisissä tilanteissa tarvitaan monialaista opiskeluhoitoa yhteistyötä. Edellä mainituissa tilanteissa oppijat ovat opiskeluhoitoa palvelujen piirissä.

Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on opiskeluhoitoa tärkeä työmenetelmä.

2.2. Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä

Opettajien pedagoginen asiantuntemus sekä muiden tuen ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö edistävät tuen tarpeen havaitsemista, arviointia sekä tuen suunnittelua. Monialainen yhteistyö tuen toteuttamisessa on tärkeää. Tuen järjestämisen nivelvaiheet koulutusasteilla ja opetuksen järjestämiseen liittyvissä muutoksissa huomioidaan opiskeluhoitoa tuessa. Yksilöllisen tuen järjestämiseen osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti.

Esi- ja perusopetuksessa säädetään moniammatillisesta yhteistyöstä tehostetussa ja erityisessä tuessa (Perusopetuslaki 1998/628 § 16, 17).

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti.

Ennen erityistä tukea koskevaa päätöstä selvitetään päätöstä varten moniammatillisena yhteistyönä oppilaan saama tehostettu tuki ja oppilaan kokonaistilanne. Selvityksestä käyvät ilmi oppilaan saama tehostettu tai erityinen tuki ja oppilaan kokonaistilanne. Pedagogista selvitystä täydennetään tarvittaessa psykologisella lausunnolla, lääketieteellisellä asiantuntijalausunnolla tai vastaavalla sosiaalisella selvityksellä.

Erityisen tuen päätös tarkistetaan toisen vuosiluokan jälkeen ja ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä (nivelvaiheet) ja tarvittaessa muissa muutostilanteissa.

2.3. Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä

Porin kaupunki järjestää päättämässään laajuudessa joustavan perusopetuksen toimintaa 7–9 vuosiluokkien yhteydessä. Opetus on perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaista. Opetuksen järjestämisessä hyödynnetään moniammatillista yhteistyötä ja sitä järjestetään hallintokuntien ja organisaatioiden yhteistyönä.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota työmuotoihin, jotka lisäävät oppilaiden osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta koulu yhteisössä. Opetus järjestetään pienryhmämuotoisesti koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä.

Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja opiskeluhooltoon. Oppilas voi tarvittaessa saada yleistä tai tehostettua tukea. Poikkeuksellisesti joustavaan perusopetukseen voidaan ottaa myös erityistä tukea saava oppilas.

2.4. Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Perusopetusta voidaan järjestää sairaalaopetuksena. Sairaalakoulun oppilaat pysyvät aina oman koulun oppilaina. Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista. Sairaalaopetuksen yhteydessä olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite.

Sairaalaopetuksen aikana oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja opiskeluhooltoon. Lähtökohtaisesti sairaalaopetuksen yhteydessä pyritään säilyttämään yhteys oppilaan lähikoulun opiskeluhoollon ammattihenkilöihin.

Oppilaan opetuksen järjestäjä ja sairaalan sijaintikunta sopivat ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä välttämättömän tuen siirryttäessä sairaalaopetukseen, sairaalaopetuksen aikana sekä palattaessa sairaalaopetuksesta takaisin omaan kouluun.

2.5. Opiskeluhoollon periaatteista ja yhteistyöstä tiedottaminen

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedotetaan oppilaille ja opiskelijoille sekä huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille.

Porin kaupungissa yhteisöllistä ja oppijoiden hyvinvointia sekä terveyttä edistävää opiskeluhoollon järjestämistä toteutetaan kolmella tasolla. Tiedottamisesta vastaa opiskeluhoollon toimintaa koordinoiva taho toimintansa ja tehtävänsä mukaisesti (huomioidaan tiedottamisen tapa ja kohderyhmä). Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa tiedottaminen on vastuuhenkilön tehtävä.

Tiedottamisen tavoitteena on saavuttaa kohderyhmä mahdollisimman kattavasti ja tiedottamisessa tavoitellaan ajantasaisuutta ja selkeyttä.

Tiedottaminen huomioidaan opiskeluhoollon toiminnan suunnittelussa, järjestämisessä sekä palvelujen toteuttamisessa. Opiskeluhoollosta vastaavat ammattihenkilöt ovat tiedottamisessa aloitteellisia. Tiedottamisessa tulee huomioida mahdollisuuksien mukaan yhdenvertaisuus huomioiden esimerkiksi selkokielen tarve ja monikielisyys.

TARKENNUKSET

---

esiopetus

---

perusopetus

Opiskeluhoollota toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Koulu yhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoollon asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskeluhoollosta, käytettävistä palveluista ja heitä ohjataan hakemaan

TARKENNUKSET

---

tarvitsemiaan opiskeluhoollon palveluja. Oppilaan ja huoltajan osallisuus, suunnitelmallinen yhteistyö ja tiedottaminen lisäävät opiskeluhoollon tuntemusta ja edesauttavat palveluihin hakeutumista.

---

lukio Opiskeluhoolltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolllossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhoollon suunnitteluun ja kehittämiseen.

[sisällysluettelo](#)

3. Opiskeluhoollon kokonaistarve ja palvelut

Opiskeluhoolltopalveluja koskevat määräykset valmistelee Opetushallitus yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Opetussuunnitelman perusteissa määrätään siitä, että opetuksen ja koulutuksen järjestäjän tehtävänä on ilmoittaa yksikkökohtaiset tiedot hyvinvointialueelle palvelujen järjestämisen ja mahdollisten painotusten perustaksi.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten kerätään yksikkökohtaisesti tiedot opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävistä opiskeluhoollon palveluista. Opiskeluhoollon yksikkökohtainen arvio ja tiedot käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista käsitellään Porin kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmässä.

Porin kaupunki ilmoittaa yksikkökohtaisesti Satakunnan hyvinvointialueelle opiskeluhoollon kokonaistarpeen sekä tiedot käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista. Kokonaistarve ilmoitetaan opiskeluhoolltosuunnitelman voimaantumisen yhteydessä, vähintään kerran suunnitelman voimaantumisen aikana sekä tarvittaessa tilanteissa, joissa järjestäjän toiminnassa tapahtuu merkittäviä opiskeluhoollon järjestämiseen tai toteuttamiseen vaikuttavia toiminnallisia muutoksia.

Satakunnan hyvinvointialueen opetuksen ja koulutuksen järjestäjät ovat valmistelleet yhteistyössä kokonaistarpeen ilmoittamisen periaatteet ja tavan. Kokonaistarpeen arvioimiseksi on opiskeluhoolltosuunnitelman yhteisessä valmistelussa luotu malli, jota käyttämällä opetuksen ja koulutuksen järjestäjät arvioivat tarvetta yhdenmukaisin kriteerein. Arviossa hyödynnetään valtakunnallisia mitoituksia ja suosituksia. Yksikkökohtainen arvio ilmoitetaan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti ammattiryhmittäin henkilötyövuosina.

3.1. Opiskeluhoollon tarvearvio

Opiskeluhoollon kokonaistarpeen arvioinnissa otetaan huomioon

- 1) yksikön oppilas- tai opiskelijamäärä, josta erotetaan
- 2) tehostettua ja
- 3) erityistä tukea saavien oppilaiden määrä ja lukiossa opiskelijat, joilla on kirjattuna tukitoimia henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan sekä
- 4) maahanmuuttajataustaiset oppilaat ja opiskelijat.

Näistä tiedoille 2–4 on sovittu opetuksen ja koulutuksen järjestäjien yhteiset kertoimet, jotka ilmoitetaan liitteessä yksi (LIITE 1). Järjestäjien perusyksikkökohtaiset oppilas- ja opiskelijamäärätiedot kirjataan suunnitelman liitteenä olevaan taulukkoon 20.9. tilanteen mukaisesti opiskeluhoolltosuunnitelman valmisteluvaiheessa ja tarkistamisen yhteydessä.

Taulukon tietoja täydennetään tarvittaessa sanallisin kuvauksin toimintaympäristön, oppimisyhteisön tarpeista tai yksikköä koskevan seurantiedon pohjalta. Huomioidaan seuraavat asiat:

- a) yksikön koko, sijainti ja toimipaikkojen määrä
- b) väestöindikaattoritiedot (esimerkiksi lapset, lapsiperheet ja nuoret, koulutustaso, työllisyystilanne, palvelutarpeet)
- c) oppilaiden ja opiskelijoiden indikaattoritieto (esimerkiksi koulualueen lastensuojelulaitokset, oppijoiden ohjauksen tarve tai terveydelliset tekijät, koulupoissaolo, puuttumisen toimenpiteiden määrä kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemisessä)

3.2. Käytettävissä olevat opiskeluhoollon palvelut

Opiskeluhoolltopalveluita ovat koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, kuraattoripalvelut sekä psykologipalvelut. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa toteutetaan THL:n laatimien ohjeistusten mukaan, niin terveystarkastusten kuin terveydenhoitaja- ja lääkarimitoitusta koskevien suositusten osalta. Palveluun piirissä ovat oppilaan kasvuun, kehitykseen, sekä yleiseen psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen kuuluvat asiat.

Porissa esiopetuksen oppilaille terveydenhoidon palveluja järjestetään perhekeskus Lounatuulen neuvolapalveluina. Palvelujen järjestämisessä noudatetaan kouluterveydenhuollon henkilöstömitoituksia (THL). Esiopetusikäisten lääkaripalveluihin hakeudutaan neuvolaterveydenhoitajan kautta. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelua järjestetään niin, että oppilas tai opiskelija voi päästä vastaanotolle ilman ajanvarausta. Kouluterveyden- ja opiskelijaterveydenhuollon lääkärille ohjaututaan terveydenhoitajan kautta. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa toteutetaan kouluilla sekä niiden välittömässä läheisyydessä. Oppilaiden ja opiskelijoiden suun terveyden palvelut kuuluvat koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoon.

Kuraattori- ja psykologipalvelut toteutuvat päiväkodeissa, kouluilla sekä lukiossa mitoitusten ja ohjeistusten mukaisesti. Mitoituksesta säädetään Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 a §:ssä (16.12.2021/1146). Kuraattorille tai psykologille ohjaututaan oman yhteydenoton, opetushenkilöstön ohjauksen, huoltajan yhteydenoton tai muiden opiskeluhoollosta vastaavien ammattihenkilöiden ohjaamana tai sosiaalitoimen yhteydenoton kautta. Kuraattorille ja psykologille kuuluvat yksilökohtaisen työskentelyn lisäksi yhteisöllinen opiskeluhoolto, eli koko kouluyhteisön hyvinvointiin liittyvät asiat. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa kuraattorille kuuluvat erityisesti kodin ja koulun yhteistyöhön, koulunkäyntiin ja opiskeluun kiinnittymiseen, sosiaalisiin tilanteisiin, perhe- ja vertaissuhteisiin ja mielialaan liittyvät asiat. Psykologit tukevat oppilaan ja opiskelijan psyykkistä terveyttä ja hyvinvointia sekä oppimista, arvioivat tutkimustarvetta ja tekevät oppimiseen liittyviä tutkimuksia. Kuraattori- ja psykologityötä toteutetaan ensisijaisesti perusyksiköissä.

3.3. Opiskeluhoolltopalveluiden järjestäminen

Satakunnan hyvinvointialue päättää opiskeluhoolltopalveluiden järjestämistavan eri koulutusasteilla. Opiskeluhoollon palvelut tuotetaan Satakunnassa alueille perhekeskusten tehtävässä. Porin kaupungin palvelun järjestää Lounatuulen perhekeskus. Hyvinvointialueet tuottavat palvelut myös yksityisille opetuksen ja koulutuksen järjestäjille.

Esiopetusta järjestetään sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen yhteydessä. Esiopetuksen opiskeluhoolltopalvelut voidaan järjestää terveydenhuoltolain mukaisina ikäryhmälle suunnattuina helposti saavutettavina ja keskitettyinä palveluina, varhaiskasvatuksen yksikössä tai koulussa.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa oppilaiden ja opiskelijoiden psykologi- ja kuraattoripalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna kouluissa ja lukiossa. Lukion opiskeluterveydenhuolto voidaan järjestää myös keskitetysti, kunhan se on helposti opiskelijoiden saavutettavissa. Porin kaupunki osoittaa hyvinvointialueelle opiskeluhoollon järjestämiseen soveltuvat tilat. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa ja siten että palvelut ovat helposti saatavilla.

TARKENNUKSET

---

esiopetus Tarvittaessa täydennykset
3.1. Tarvearvion toteutukseen
3.2. Käytettävissä olevat opiskeluhoollon palveluihin
3.3. Opiskeluhoolltopalveluiden järjestäminen

---

perusopetus Tarvittaessa täydennykset
3.1. Tarvearvion toteutukseen
3.2. Käytettävissä olevat opiskeluhoollon palveluihin
3.3. Opiskeluhoolltopalveluiden järjestäminen

---

lukio Tarvittaessa täydennykset
3.1. Tarvearvion toteutukseen
3.2. Käytettävissä olevat opiskeluhoollon palveluihin
3.3. Opiskeluhoolltopalveluiden järjestäminen

[sisällysluettelo](#)

4. Opiskeluhoolltoryhmät (hyvinvoinnin johtaminen)

Opetuksen tai koulutuksen järjestäjä vastaa järjestäjäkohtaisesta suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Opiskeluhoolltosuunnitelman tulee olla osa kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Porin kaupungissa yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan varmistetaan siten, että kuntatasolla Porin kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmä käsittelee opiskeluhoolltoon liittyvät yleiset asiat ja vastaa suunnittelusta, ohjauksesta, kehittämisestä ja arvioinnista.

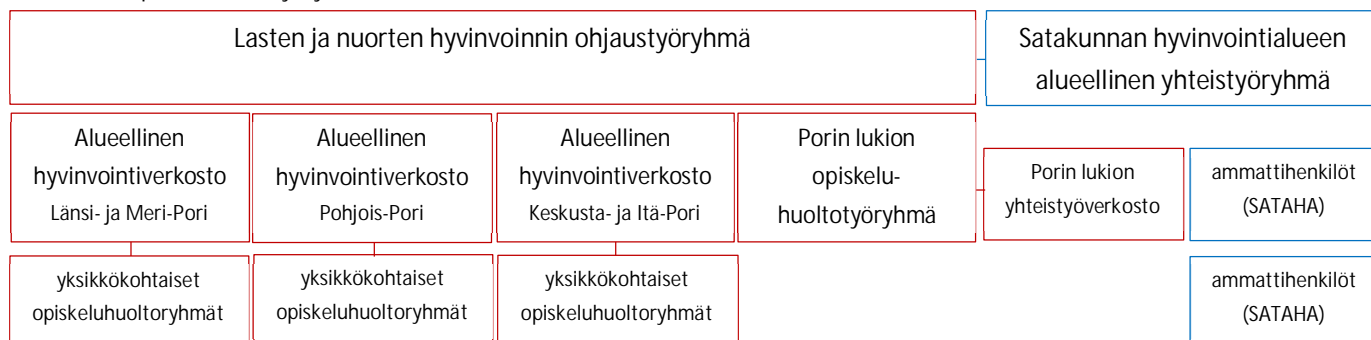
Opiskeluhoollon tehtävää koordinoidaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Vastaava tehtävä on Satakunnan hyvinvointialueen alueellisella opiskeluhoollon yhteistyöryhmällä. Yhteistyöryhmissä tulee olla myös alaikäisten vanhempien sekä opiskelijoiden edustus sekä tarvittaessa työskentelyyn voidaan kutsua muita yhteistyötahoja.

Opiskeluhoolltoryhmissä säädetään Oppilas- ja opiskelijahuollolain (1287/2013) 14 §: ssä. Porin kaupungissa yhteisöllistä ja oppijoiden hyvinvointia sekä terveyttä edistävää opiskeluhoollon järjestämistä toteutetaan kolmella tasolla:

1. Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmä koordinoi yleistä suunnittelua, kehittämistä, ohjausta ja arviointia. Tämä ryhmä vastaa oppilas- ja opiskelijahuollolaissa säädetystä monialaisen opiskeluhoollon ohjausryhmän tehtävästä. Lain mukaan monialaisen opiskeluhoollon ohjausryhmälle asetetut tehtävät voi hoitaa muu tehtävään soveltuva ryhmä (Oppilas- ja opiskelijahuollolaki 2013/1287 § 14).
2. Alueelliset hyvinvointiverkostot kokoavat alueellisesti opiskeluhoollon ja lasten ja nuorten parissa toimivat tahot yhteen. Verkostoissa toteutetaan opiskeluhoollon suunnitteluun, kehittämiseen, ohjaukseen sekä arviointiin liittyviä tehtäviä. Verkoston tehtävään kuuluvat myös oppijoiden ja huoltajien osallistaminen sekä tarvittaessa koulutus.
3. Monialaisten yksikkökohtaisten opiskeluhoolltoryhmien tehtävästä säädetään Oppilas- ja opiskelijahuollolain 14 §: ssä. "*Oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhoolltoryhmä tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä. Oppilaitoskohtaista opiskeluhoolltoryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. (29.12.2016/1501)*"

Kaikilla tasoilla tehdään yhteistyötä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että kullakin tasolla varmistetaan yhteistoiminta järjestäjätahon ja hyvinvointialueen välillä. Porin kaupungin Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmän (taso 1) tehtävässä ja toiminnassa huomioidaan Satakunnan hyvinvointialueen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä. Seuraavilla tasoilla (tasot 2 ja 3) yhteistoiminnassa ovat toimijoina Porin alueelle palveluja tuottavan perhekeskuksen esihenkilöt ja työntekijät.

Monialaiset opiskeluhooltoryhmät Porissa

Tapauskohtainen yksilöllinen monialainen asiantuntijaryhmä (MAR), Luku 6

Monialaista yhteistyötä tehdään myös yksilökohtaisessa opiskeluhollossa yksittäistä oppijaa tai ryhmää koskevissa asioissa. Tapauskohtaisesti perustettava monialainen asiantuntijaryhmä suorittaa yksilöllisen opiskeluhoollon tehtävää.

4.1 Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmä (monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä)

Porin kaupungin Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmän toiminnasta vastaa Porin kaupungin sivistystoimialan opetusyksikkö. Ohjausryhmä kokoontuu ryhmän määrittelemän vuosittaisen suunnitelman mukaisesti, kuitenkin vähintään neljä kertaa toimintavuoden aikana. Jäsenet nimetään toimintavuodeksi.

Toimintavuosi alkaa 1.8. ja päättyy 30.6. Ohjausryhmä päättää itsenäisesti toimintaan liittyvästä työnjaosta. Kehittämistä, arviointia, ohjausta ja monialaista yhteistyötä koordinoivaan asiantuntijaryhmään kuuluvat Porin kaupungin organisaatiosta

- Strategia- ja hyvinvointiyksikön johtaja ja Sivistystoimialan yksiköiden päälliköt tai heidän nimeämänsä työtehtävien mukaiset vastuuhenkilöt.

Muista organisaatioista

- Satakunnan hyvinvointialueen perhekeskus vastuuyksikön päällikkö (Porin alue) tai hänen nimeämänsä työtehtävien mukaiset vastuuhenkilöt.
- Porin alueella toimivien yksityisten opetuksen ja koulutuksen järjestäjien edustajat (yksi henkilö/toimija)

Ohjausryhmää täydennetään asiakokohtaisesti oppilaiden ja huoltajien edustajilla, asiantuntijoilla sekä lapsia ja nuoria sekä lapsiperheitä tukevien sosiaali- ja terveysjärjestöjen edustajilla.

TARKENNUKSET

Opetusyksikkö Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmän toimintaa koordinoi opetusyksikkö. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii opetusyksikön päällikkö tai hänen tehtävään työtehtäviensä perusteella nimeämänsä henkilö. Koordinoivaan tehtävään sisältyy lisäksi ohjausryhmän edustus Satakunnan hyvinvointialueen opiskeluhoollon yhteistyöryhmässä. Jäsenen hyvinvointialueen opiskeluhoollon yhteistyöryhmään nimeää sivistystoimialan johtaja.

TARKENNUKSET

---

esiopetus	Varhaiskasvatusta edustaa Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmässä varhaiskasvatussyksikön päällikkö tai hänen tehtävään nimeämänsä henkilöt. Tehtävänsä mukaisesti ohjausryhmän jäsenet koordinoivat ohjausryhmän toiminnan Porin esiopetusyksiköissä.
perusopetus	Perusopetuksen edustajia Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmässä ovat alueverkostojen puheenjohtajat (rehtori tai koulunjohtaja). Aluehyvinvointiverkostojen puheenjohtajat koordinoivat Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmän toimintaa alueellisissa hyvinvointiverkostoissa.
lukio	Lukiokoulutuksen edustajana Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmässä on Porin lukion rehtori tai hänen tehtävään työtehtäviensä perusteella nimeämänsä henkilö. Lukion edustaja koordinoi Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmän toimintaa Porin lukiossa.

[sisällysluettelo](#)

4.2 Alueelliset hyvinvointiverkostot

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleistä suunnittelua, kehittämistä, ohjausta ja arviointia koskevia toimintoja toteutetaan kolmessa alueellisessa hyvinvointiverkostossa. Hyvinvointiverkostoalueita ovat Länsi- ja Meri-Pori (Länsi- ja Meri-Porin alue), Pohjois-Pori (Ahlainen, Noormarkun alue, Lavia ja Pohjois-Porin alue) sekä Keskusta ja Itä-Pori (Keskusta ja Itä-Porin alue).

Verkostotoimintaan kutsutaan jäsenet alueen lasten ja nuorten parissa toimivilta tahoilta. Verkostot kutsuvat yhteen alueen toimijoita myös koulun ulkopuolelta. Verkostoissa käsitellään opiskeluhuollon lisäksi porilaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin liittyviä ilmiöitä ja asioita. Verkostojen kautta tavoitetaan edustuksellisesti sekä monialaisesti alueelliset toimijat ja saadaan tietoa opiskeluhuollon palveluista, opiskeluhoitoa täydentävistä palveluista sekä kohderyhmän hyvinvoinnista. Verkostot edistävät ja toimeenpanevat yhdenmukaista toimintaa opiskeluhuollossa sekä kaupungin hyvinvointitoiminnassa.

Verkostot kokoontuvat vuosittaisen suunnitelman mukaisesti, kuitenkin vähintään kolme kertaa toimintavuoden aikana. Toimintavuosi alkaa 1.8. ja päättyy 30.6. Alueverkostojen puheenjohtajat päättävät toimintaan liittyvästä työnjaosta sekä toimintavuoden verkostotapaamisten teemoista yhteistoiminnassa Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmän kanssa.

TARKENNUKSET

Opetusyksikkö	Aluehyvinvointiverkoston puheenjohtajana toimii alueella työskentelevä rehtori tai koulunjohtaja. Alueverkoston puheenjohtaja on myös Porin kaupungin Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmän jäsen. Tehtävässään puheenjohtajat koordinoivat ja edistävät alueen lasten ja nuorten hyvinvointityötä. Heidän kauttaan välittyy hyvinvointiin liittyvää tietoa Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmälle. Nimitykset tehtävään tekee opetusyksikön päällikkö.
---------------	--

TARKENNUKSET

---

esiopetus Aluehyvinvointiverkostoon osallistuvat päiväkotien johtajat tai heidän nimeämänsä vastuuhenkilöt. Päiväkotien johtajilla on mahdollisuus kutsua sidosryhmiään alueverkostojen tapaamisiin. Verkostojen kautta välittyvät toimenpiteet ja tehtävät käsitellään yksikkökohtaisesti.

---

perusopetus Aluehyvinvointiverkostoon osallistuvat koulujen rehtorit sekä koulunjohtajat tai heidän nimeämänsä vastuuhenkilöt. Kouluilla on mahdollisuus kutsua sidosryhmiään alueverkostojen tapaamisiin. Verkostojen kautta välittyvät toimenpiteet ja tehtävät käsitellään koulujen monialaisissa opiskeluhoitoryhmissä.

---

lukio Lukion osallistumisesta alueverkostotoimintaan päätetään Lukion opiskeluhoitoryhmässä. Koulutuksen järjestäjän kannalta alueellisella tiedolla ja yhteistoiminnalla on erilainen merkitys, koska lukio kokoaa opiskelijat laajasti koko Porin alueelta. Osallistuminen on kuitenkin mahdollista. Tietoa aluehyvinvointiverkostoista välittyy Porin lukioon Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmässä. Porin lukiolla on laaja yhteistyöverkosto, mikä vastaa alueellisia hyvinvointiverkostoja. Nuorten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä tai yhteisöllisen opiskeluhoillon tehtäviä käsitellään Porin lukion monialaisessa opiskeluhoitoryhmässä.

Satakunnan hyvinvointialue Aluehyvinvointiverkostoon ja lukion yhteistyöverkostoon osallistuvat opiskeluhoillon työntekijät. Hyvinvointiverkostojen tapaamisiin toivotaan edustusta myös lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toimialueelta sekä perus- että erityispalveluista.

[sisällysluettelo](#)

4.3 Monialainen yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä

Koulujen ja Porin lukion monialaiset opiskeluhoitoryhmät suunnittelevat, kehittävät ja arvioivat yksikön toimintaa. Tällä ryhmällä on keskeinen yhteisöllisen opiskeluhoiltoytön toteuttamisen vastuutehtävä. Opiskeluhoitoryhmän toiminnan kohteina ovat koko oppimisyhteisö, ryhmät tai luokat, osallisuus sekä yhteistyö huoltajien kanssa. On tärkeää, että yhteisön hyvinvoinnin koordinoititehtävä tehdään näkyväksi ja siitä viestitään yhteisön jäsenille (oppijat, vanhemmat ja henkilöstö) sekä kanssatoimijoille. Ryhmälle voidaan asettaa myös rajattuja ammattiroolin mukaisia tehtäviä, esimerkiksi turvallisuus- tai kriisiryhmän tehtävä.

Tehtävää johtaa rehtori tai koulunjohtaja (yksikön johtaja). Porin kaupunki opetuksen ja koulutuksen järjestäjänä päättää yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa yksikkökohtaisten opiskeluhoitoryhmien kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista.

Rehtori tai koulunjohtaja kokoaa opiskeluhoitoryhmän huomioiden yksikön yhteisöllisen opiskeluhoillon tarpeet, henkilöstön tehtävät ja resurssit. Opiskeluhoitoryhmän toimintaa voidaan suunnitella jakaen tehtävää ammattihenkilöiden tapaamisiin ja laajennettuihin kokouksiin. Opiskeluhoitoryhmiin voidaan kutsua tarvittaessa kuultavaksi asiantuntijoita. Toimintoja voidaan suunnitella sekä toteuttaa yhdessä asiantuntijatahojen ja hyvinvointia edistäviä palveluja tuottavien tahojen kanssa. Monialaisessa yksikkökohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä käsitellään yhteisiä ja yleisiä yksikön opiskeluhoiltoon sekä hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä asioita, jolloin ryhmän kokoonpanolla ei ole salassapidon kannalta merkitystä.

Esimerkki; monialaisen yksikkökohtaisen opiskeluhooltoryhmän toimijat

4.3.1 Koulun monialainen opiskeluhooltoryhmä

Koulukohtaiset monialaiset opiskeluhooltoryhmät koordinoivat koulun yhteisöllistä opiskeluhooltotyötä. Mikäli esiopetusryhmä on koulun yhteydessä, huomioidaan esiopetus monialaisen opiskeluhooltoryhmän toiminnassa. Muiden esiopetusryhmien opiskeluhoolto toteutuu päiväkodeissa. Päiväkotien opiskeluhooltotyötä voidaan toteuttaa myös yhteisesti alueellisissa tapaamisissa.

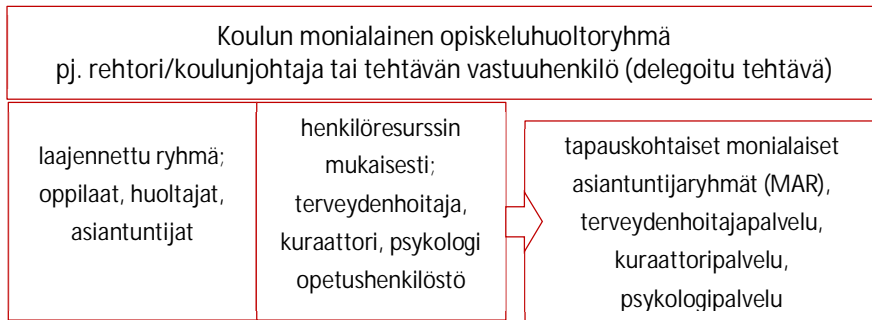
Rehtori tai koulunjohtaja vastaa koulun opiskeluhooltotyöstä ja sen arvioinnista. Monialaisen opiskeluhooltoryhmän puheenjohtajana on yksikön johtaja, tai tehtävä on delegoitu jollekin vuosisuunnitelmassa nimetyille viranhaltijalle. Koulun monialainen opiskeluhooltoryhmä käsittelee koulu yhteisön yleisiä yhteisön hyvinvointiin, oppimisympäristön terveyteen sekä turvallisuuteen liittyviä asioita sekä opiskeluhooltosuunnitelmassa mainittujen asiakohtaisten suunnitelmien toteuttamista. Monialainen opiskeluhooltoryhmä vastaa opiskeluhoollon yksikkökohtaisesta vuosittaisesta arvioinnista. Ryhmä perustaa toimintansa vuosittaiseen suunnitelmaan.

Ryhmään kuuluvat tavallisimmin rehtorin/vararehtorin/apulaisrehtorin lisäksi kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja. Ryhmään kuuluvat myös oppilaiden ja vanhempien edustajat, koulun muu henkilökunta sekä koulun ulkopuoliset yhteistyötahot (laajennettu monialainen opiskeluhooltoryhmä). Koulujen vuosisuunnitelmissa määritellään koulun monialaisen opiskeluhooltoryhmän kokoonpano. Ryhmä kokoontuu vähintään kolme kertaa lukukaudessa. Ryhmän työskentely kirjataan vuosittaiseen opiskeluhoollon toimintasuunnitelmaan tai vastaavasti ryhmän kokousmuistioihin tai -pöytäkirjoihin.

Kokouksissa käsitellään hyvinvointiin, turvallisuuteen sekä opetuksen järjestämiseen liittyviä asioita. Ryhmä käsittelee myös kouluviihtyvyyttä, vuorovaikutusta, informaation kulkua, oppilaiden osallisuutta ja heidän kuulemistaan sekä oppilaitoksen ja kodin välistä yhteistyötä. Ryhmässä haetaan ratkaisuja myös ajankohtaisiin kysymyksiin.

Monialaisessa opiskeluhooltoryhmässä analysoidaan oppilaiden hyvinvointiin liittyvien kyselyjen sekä selvitysten tuloksia ja päätetään niiden perusteella jatkotoimista.

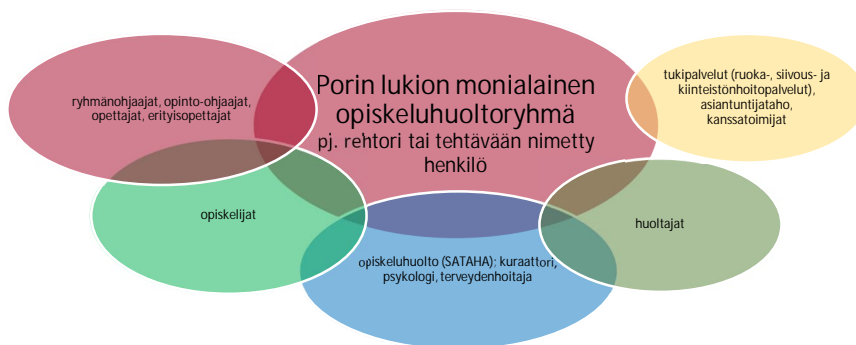
Koulujen opiskeluhooltoryhmät

4.3.2 Porin lukion monialainen opiskeluhoitoryhmä

Yhteisöllisestä opiskeluhoollosta Porin lukiossa vastaa lukuvuosittain työsuunnitelmassa määrättävä Porin lukion monialainen opiskeluhoitoryhmä (lukion hyvinvointiryhmä), joka kokoontuu säännöllisesti ja jonka puheenjohtajana toimii rehtori tai hänen valtuuttamansa henkilö.

Porin lukion monialaisen opiskeluhoitoryhmän toimijat

Ryhmä vastaa oppilaitoksen lukion opiskeluhoillon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Tehtäviin kuuluvat myös esimerkiksi opiskelijoiden oppimiseen ohjaamiseen ja opiskelun järjestämiseen liittyvien asioiden, oppimisen tuen ja mahdollisten lukioaikaisten erityisjärjestelyjen suunnittelu ja toteutus. Opiskeluhoitoryhmässä ei käsitellä yksittäisen opiskelijan asioita. Ryhmän tehtävänä on arvioida säännöllisesti lukion opiskeluhoillon toimivuutta. Ryhmä voi keskenään sopia toimintatavoista, esimerkiksi vastuunjaosta kokousten suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Kokouksissa käsitellään hyvinvointiin, turvallisuuteen sekä opiskelujen järjestämisen liittyviä asioita. Ryhmä käsittelee myös lukion yleisiä asioita, kuten viihtyvyyttä, oppilaitosyhteisön jäsenten välistä vuorovaikutusta, informaation kulkua, opiskelijoiden osallisuutta ja heidän kuulemistaan, erilaisten opiskeluhooltoon kuuluvien suunnitelmien toteuttamista sekä oppilaitoksen ja kodin välistä yhteistyötä. Ryhmässä haetaan ratkaisuja myös ajankohtaisiin kysymyksiin. Lukuvuoden alussa monialainen opiskeluhoitoryhmä laatii suunnitelman lukuvuoden toiminnasta ja lukuvuoden lopussa arvioidaan toimintaa ja suunnitellaan alustavasti seuraavan lukuvuoden painopisteitä. Opiskeluhoitoryhmässä analysoidaan erilaisten opiskelijoiden hyvinvointiin liittyvien kyselyjen tuloksia ja päätetään niiden perusteella jatkotoimista.

Ryhmä valitaan lukuvuodeksi kerrallaan. Tärkeä rooli ryhmässä on opiskelijoilla. Lukion ryhmänohjaajilla, opinto-ohjaajilla, erityisopettajilla, psykologeilla, kuraattoreilla ja terveydenhoitajilla on edustus hyvinvointiryhmässä. Kokouksiin voidaan kutsua teeman tai asian mukaan esim. ruoka- ja siivouspalvelun edustajia tai huoltajien edustajia. Kokoukseen voidaan kutsua edustajia myös nuoriso- ja vapaa-ajan palveluista sekä sosiaali- ja terveystyöpalveluista. Lukion monialainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään viisi kertaa lukuvuodessa.

Porin lukiolla on laaja yhteistyöverkosto, jonka toiminta osaltaan toteuttaa ja tukee opiskeluhuollon tehtävää. Verkostossa lukiota edustavat ja lukiolaisten asioita edistävät lukion rehtorin ja apulaisrehtorin lisäksi vararehtorien, ryhmänohjaajien, opinto-ohjaajien, opiskeluterveydenhoitajien ja opiskelijoiden edustus sekä koululääkäri, lukiokuraattorit, lukiopsykologit, lukioiden erityisopettajat. Edellä mainittujen edustus perustuu lukiolakiin ja oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin.

Kanssatoimijoita ovat ne tahot, jotka tuottavat nuorten palveluita oman tehtävänsä perusteella. Verkostoon kuuluvat etsivä nuorisotyö, nuorisopsykiatria (SATAHA) ja lastensuojelu (SATAHA). Muita yhteistyötahoja ovat esimerkiksi TE-toimisto, Ankkuri ja Poliisi.

Yhteistyöverkosto vastaa tehtävältään alueellisia hyvinvointiverkostoja.

[sisällysluettelo](#)

5. Toimenpiteet yhteisöllisen työn edistämiseksi

Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön tavoitteena on lisätä yhteisöllisyyden kokemista, vahvistaa kasvun ja oppimisen yhdenvertaisuutta sekä ennalta ehkäistä ja estää ongelmia. Opiskeluhuollon tehtävänä on oppilaiden ja opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielensterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Yhteisöllistä tehtävää ovat oppimisympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä huolehtiminen ja siihen liittyvä toiminta.

5.1 Hyvinvoinnin seuranta ja arviointi

Oppimisyhteisön hyvinvointityö toteutuu opiskeluhuollon toiminnan kautta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetään, että valtakunnallista opiskeluhuollon toteutumista ja vaikuttavuutta seuraavat Opetushallitus (OPH) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Opetuksen ja koulutuksen järjestäjän (Porin kaupunki) on vastaavasti arvioitava kunnan tasolla opiskeluhuollon tehtävää yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa (Satakunnan hyvinvointialue). Lisäksi veloitetaan osallistumaan ulkopuoliseen opiskeluhuoltoon koskevaan arviointiin ja julkaisemaan arvioinnin keskeiset tulokset.

Oppijoiden ja oppimisyhteisöjen hyvinvoinnin tilaa seurataan kaikilla tasoilla ja seurannan pohjalta johdetaan toimenpiteitä hyvinvoinnin, terveyden sekä turvallisuuden edistämiseksi. Hyvinvoinnin tilan määrittely pohjaa kansalliseen indikaattoritietoon, hyvinvointialueen tuottamaan tietoon, paikallisiin tiedonkeruuihin ja yksikkökohtaisiin kyselyihin.

Tiedon yleisyys ohjaa seurantatiedon ja toimenpiteiden koordinoitua, mutta oppijan kannalta tärkeimpiä asioita ovat yksikkökohtainen hyvinvoinnin, terveyden sekä turvallisuuden säännöllinen seuranta, laadukas toiminta oppimisarjessa sekä hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä edistävät toimenpiteet.

Perusyksiköiden opiskeluhuoltoryhmien toiminnan arviointi on osa porilaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin seuranta ja arviointia. Yksiköt tuottavat tietoa hyvinvoinnin raportointiin ja lasten ja nuorten hyvinvointikertomukseen. Monialaisen yksikkökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän jatkuvan arvioinnin sekä kehittämisen kohteita ovat:

- monialaisen opiskeluhuoltoryhmän työskentelyn arviointi (reflektointi ja ulkoinen arviointi)
  - *Hoitaako ryhmä säädetyt tehtävät ja tukevatko toimintatavat toimijoiden työtä?*
- yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön vaikuttavuus
  - *Kohtaavatko toimenpiteet tarpeet ja ovatko ne vaikuttavia?*
- yksilökohtaisen opiskeluhuollon toiminta
  - *Ovatko palvelut saavutettavia ja oppijalähtöisiä?*

5.2 Yhteisöllisen opiskeluhuollon tehtävän kuvaus

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on ensisijaista ja sillä tarkoitetaan koko yhteisöä koskevaa tai oppijaryhmään kohdentuvaa ennalta ehkäisevää toimintaa (ongelmien ennalta ehkäiseminen). Monialaisen yksikkökohtaisen

opiskeluhooltoryhmän tehtävä johdetaan ennalta ehkäisevän työn osakokonaisuuksista. Puututtaessa kielteisiin ilmiöihin ja korjattaessa yhteisön tai oppijaryhmän toimintatapoja, voidaan puhua ennalta estävästä tai korjaavasta toiminnasta. Yhteisöllisen opiskeluhoollon sisältöalueiden ennalta ehkäisevässä tehtävässä:

- edistetään mielen hyvinvointia ("mielenterveys")
- ehkäistään kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ("turvallisuus")
- edistetään opintojen etenemistä ("kiinnittyminen")
- tuetaan ilmapiiriä, hyvinvointia ja viihtyvyyttä ("yhteisöllisyys")
- vahvistetaan oppijoiden ja huoltajien osallisuutta ("osallisuus")
- tuetaan terveyttä ja hyvinvointia edistäviä elintapoja ("elintapaohjaus")
- huolehditaan oppimisympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta ("valvonta ja tarkastukset")

Monialaisella yksikkökohtaisella opiskeluhooltoryhmällä on jatkuvan arvioinnin ja kehittämisen vastuu. Laajoista terveystarkastuksista sekä muista määräaikaistarkastuksista tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa yhteisölliseen opiskeluhooltoon. Myös joka toinen vuosi toteutettavan valtakunnallisen kouluterveyskyselyn tuloksista voidaan nostaa esiin painopistealueita yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiselle. Kouluterveyskyselyn tulokset käsitellään koulun hyvinvointiryhmässä sekä henkilökunnan ja oppilaiden kanssa. Arvioinnin keskeisistä tuloksista tiedotetaan huoltajille.

[sisällysluettelo](#)

5.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen puuttuminen ja seuranta perusopetuksessa

Poissaolojen ennaltaehkäisyn, puuttumisen ja seurannan tavoitteena on sekä yhteisöllisesti että yksilötasolla tukea oppilaiden ja opiskelijoiden kiinnittymistä kouluun ja opiskeluun. Tämä on tärkeää, koska pitkittyneet poissaolot ovat yhteydessä heikentyneeseen hyvinvointiin ja oppimistuloksiin.

Porin kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen ja luvussa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä kuvataan tarkemmin poissaolojen ennaltaehkäisyyn, suunnitelmalliseen seurantaan ja puuttumiseen sekä kouluun kiinnittymiseen liittyvät toimintatavat.

5.3.1 Perusopetuksen poissaolojen toimintamalliin sisältyvä yhteistyö opiskeluhoollon kanssa

Toimintayksikön johdolla on käytännön vastuu poissaolojen toimintamallin mukaisesta toiminnasta. Kouluissa ja lukiossa tämä merkitsee poissaolojen suunnitelmallista ennaltaehkäisyä sekä opiskeluun ja koulunkäyntiin sitouttavaa tapaa toimia. Vaikka poissaoloihin puuttumisen toimintamallin vastuu on opetuksen ja koulutuksen järjestäjällä sekä viime kädessä koulun ja lukion henkilökunnalla, on opiskeluhoollon palveluista vastaavien työntekijöiden tehtävänä edistää koulu- ja oppilaitosyhteisön, oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia sekä toimia yhteistyössä kotien kanssa.

Ennalta ehkäiseminen perusopetuksessa

Poissaolojen toimintamallissa yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteissä yhteistyöllä tarkoitetaan

- yhteisesti sovittuja tehtäviä ja vastuita poissaoloihin liittyen monialaisen yksikkökohtaisen opiskeluhooltoryhmän jäsenenä ja yksilöllisen tuen suunnittelemisessa ja järjestämisessä,
- kouluun ja opiskeluun kiinnittymistä tukevaa ja läsnäoloa vahvistavaa vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa sekä
- poissaolokäytänteisiin liittyvää oppilaiden sekä huoltajien perehdyttämistä.

Yksilöllisen tuen suunnittelu ja järjestäminen perusopetuksessa

Poissaolojen toimintamallissa yksilökohtaisen oppimisen ja opiskelun tuen sekä opiskeluhoollon tuen järjestämisessä ammattihenkilön tehtävillä ja monialaisella yhteistyöllä tarkoitetaan

- opintojen edistymiseen, koulunkäyntiin ja opiskeluun kiinnittymiseen liittyvän huolen puheeksi ottamista sekä välittämistä luokanopettajalle, -valvojalle oppilaan ja tarvittaessa huoltajan kanssa,
- huolen syntyessä poissaoloon liittyvän monialaisen työskentelyn käynnistämistä (tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä),
- poissaolon syyn selvittämistä, tuen suunnittelemista ja järjestämistä sekä
- huoltajien neuvontaa ja palveluohjausta.

Oppilaiden yksilölliset suunnitelmat perustuvat yhteiseen opetussuunnitelmaan. Siksi poissaoloihin puuttumisen, syiden selvittämisen, tuen suunnittelun ja järjestämisen kohdalla on tärkeää, että kullakin toimijalla on mahdollisuus konsultoida toisia ammattihenkilöitä.

Opiskeluhuollollisessa konsultaatiossa oppilas ei ole yksilöitävissä. Oppimisen tukeen liittyvissä konsultoinnissa voi oppilaan nimi olla tiedossa. Konsultointia on kuvattu opiskeluhoitosuunnitelman luvussa 6.2.1 Tapauskohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen varmistaminen.

5.3.2 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin liittyvät toimenpiteet Porin lukiossa

Opiskeluhoolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 §). Lähtökohdina ovat opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Poissaolojen ennaltaehkäisemisessä tämä tarkoittaa läsnäoloa vahvistavan ilmapiirin luomista ja läsnäoloa vahvistavasta tavasta toimia kaikessa vuorovaikutuksessa opiskelijoiden ja huoltajien kanssa.

Poissaoloihin liittyvät yksilöllisen opiskeluhoillon toimenpiteet toteutuvat opetushenkilöstön tehtävissä.

ryhmänohjaaja

Ryhmänohjaajan tehtävä on seurata säännöllisesti oman ryhmänsä opiskelijoiden poissaoloja ja puuttua niihin yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti. Hän myös seuraa ryhmänsä opiskelijoiden yo-tutkinto-oikeuden saavuttamista sekä ohjaa omalta osaltaan heitä yo-tutkinnon asioissa. Poissaoloihin puututaan nopeasti ja niiden syihin paneudutaan monialaisesti. Oppivelvollisuuden suorittamisen näkökulmasta huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää poissaoloihin puuttuessa.

opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja toimii kiinteässä yhteistyössä ryhmänohjaajien, aineenopettajien, opiskeluhoillon toimijoiden ja huoltajien kanssa. Hän osallistuu aktiivisesti omiin ohjattaviinsa kohdistuvaan opiskeluhoiltotyöhön. Opinto-ohjaaja kutsuu tarvittaessa koolle monialaisen asiantuntijaryhmän opiskelijan tilannetta selvittämään. Tällaiseen kokoukseen osallistuu opiskelija ja oppivelvollisen opiskelijan kyseessä ollessa myös huoltaja.

aineenopettaja

Aineenopettajan tehtävänä on tuoda ryhmänohjaajan tietoon, mikäli opiskelijan toiminta herättää hänessä huolta, esimerkkinä runsaat poissaolot. Oppivelvollisuuden laajenemisen vuoksi aineenopettajan rooli poissaolojen ja oppiaineessa etenemisen seurannassa korostuu.

erityisopettaja

Erityisopettajan tehtävänä on kartoittaa mahdollisia oppimisvaikeuksia sekä ohjata ja auttaa opiskelijoita oppimisvaikeuksiin ja motivaatioon liittyvissä asioissa. Erityisopettaja osallistuu aktiivisesti sekä yhteisölliseen että yksilökohtaiseen opiskeluhoiltotyöhön.

[sisällysluettelo](#)

5.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Perusopetus ja lukio

Oppijan terveyttä ja turvallisuutta vaarantavat nikotiiniriippuvuutta aiheuttavat valmisteet sekä päihdyttävät aineet ovat kiellettyjä oppimisympäristöissä. Opiskeluhoillon tehtävään kuuluu miettiä ja johtaa yksikkökohtaiset keinot ja toimintatavat,

- joilla lasten ja nuorten nikotiinituotteiden ja päihteiden käyttöä ennalta ehkäistään,
- käyttöä oppimisympäristössä vähennetään ja
- käyttöön puututaan:
  - puuttumisen ja toimenpiteiden kirjaaminen,
  - aineiden ja välineiden haltuunoton kirjaaminen,
  - yhteistyö huoltajan kanssa, kun puututaan
  - harkintaan perustuva viranomaisyhteistyö

- o opiskeluhuollon tuki oppijalle

Toimintaohje kirjataan yksikkökohtaiseksi suunnitelmaksi, missä kuvataan myös perehdyttämisen ja tiedottamisen toimenpiteet.

5.5 Yhteistyö ja käytänteet terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppimisyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Valtioneuvoston asetuksessa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §: ssä säädetään, että *kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus on tarkastettava yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.*

Tarkastettavia kohteita ovat

- fyysinen oppimisympäristö (rakennus ja sen tilat)
  - o yksikön johto selvittää opetustiloittain oppijamäärän tilaa kohden (huomioidaan tilan koko, ilmanvaihdon kapasiteetti ja työsuojelumääräykset)
  - o yhteistyötä tehdään sisäilman laatuun liittyvissä ongelmissa kiinteistön huollon ja kunnossapidon kanssa, työsuojelun, opiskeluterveydenhuollon sekä työterveyshuollon kanssa
- oppimisyhteisön ilmapiiri ja johtaminen
  - o ilmapiirin ja johtamisen kartoittamisessa ja menettelytavoissa tehdään yhteistyötä opiskeluterveydenhuollon sekä työterveyshuollon kanssa (oppijoiden terveyden ja turvallisuuden näkökulma)
  - o opiskeluterveydenhuollon tulee arvioida oppilaiden hyvinvoinnin seurannassa kertyvien tietojen perusteella suunnitelmallisesti luokkien ja koko koulun ilmapiiriä.

Tarkastuksissa hyödynnetään toimipaikkakohtaisia kartoituksia.

TARKENNUKSET

Varhaiskasvatyksikkö

Opetusyksikkö

Terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastuksiin ja kartoituksiin liittyvä seikkaperäinen ohjeistus löytyy kokonaisuudessaan opetusyksikön yhteisistä ohjeista.

Porin opetusyksikön ohjeet / turvallisuuskansio / kohdat E ja G

[sisällysluettelo](#)

5.6 Koulukuljetuksen turvallisuutta ja odottamista koskevat ohjeet

Esi- ja perusopetus

Esi-, perus- tai lisäopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen koulumatkan

- pituuden,
- vaikeuden tai rasittavuuden,
- tilapäisen sairauden tai tapaturman
- tai liian vaarallisen koulumatkan perusteella.

Kuljetusedun hakemisen menettelystä tiedotetaan Porin kaupungin opetusyksikön verkkosivustolla (esi- ja perusopetus).

Koulukuljetuksista säädetään perusopetuslain 32 §: ssä. Porin kaupungin sivistyslautakunta hyväksyy esi- ja perusopetuksen oppilaiden koulukuljetusperiaatteet ja ehdot, joiden täyttyessä järjestetään koulukuljetus turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kuljetukseen liittyvissä päätöksissä sekä järjestämisessä noudatetaan tasapuolisuutta. Kuljetusta koskevat päätökset tehdään Porin kaupungin sivistystoimialan toimintasäännön mukaisesti.

Koulukuljetuksiin liittyvä ohjeistus on kirjattu asiakirjaan Porin kaupungin Esi- ja perusopetuksen koulukuljetusperiaatteet (Kuljetussääntö). Kuljetussääntö huomioidaan perusyksiköissä koulukuljetusten järjestämisessä.

Perusyksikön kuljetusjärjestelyistä, kuljetusten turvallisuudesta sekä odotusaikojen ohjeistuksista vastaa perusyksikön johtaja. Kuljetuksissa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita ja paikallista opetussuunnitelmaa.

5.7 Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen

Koettu kiusaaminen, häirintä, syrjintä ja väkivalta vaarantavat lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä. Oppijoilla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön, jossa kiusaamista, häirintää, syrjintää ja väkivaltaa vastustetaan ja häiriötilanteisiin puututaan ammattihenkilöiden toimesta välittömästi, tarkoituksenmukaisesti ja vaikuttavasti. Puuttumisen yhteydessä tarjotaan ja järjestetään tarvittava opiskeluhuollon tuki sekä muu tarvittava tuki.

Turvallisen oppimisympäristön ja ilmapiirin luomisessa tarvitaan taitojen opettamista (tunne- ja vuorovaikutus), ohjausta, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta, perehdytystä ja tiedottamista oppijoiden oikeuksista ja vastuista. Tehtävässä huomioidaan oppijoiden ikä- ja kehitystaso.

Perusyksiköiden suunnitelmissa kuvataan yksikkökohtaisesti

- tekojen ja tilanteiden tunnistaminen,
- niiden ehkäiseminen sekä esiintyvyyden seuraaminen,
- puuttuminen (kun kiusaaminen, häirintä, syrjintä tai väkivalta tunnistetaan tai tulee ammattihenkilöstön tietoon) sekä
- jälkiseuranta.

Suunnitelmissa kuvataan lisäksi toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan ja opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Suunnitelmassa kuvataan myös muu tarvittava tuki (yhteistyö huoltajien ja tarvittaessa viranomaisten kanssa).

Suunnitelmat voidaan laatia erillisinä tai koota yhdeksi suunnitelmaksi. Mikäli laaditaan yksi suunnitelma, kuvataan siinä asiakohtaisesti kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen, esiintyvyyden seuranta ja puuttumisen toimenpiteet sekä jälkiseurannan käytänteet.

Opetushallituksen ohjeet ja työkalut tukevat perusyksiköiden tehtävää.

TARKENNUKSET

Varhaiskasvatussyksikkö

Opetusyksikkö

Porin opetusyksikön ohjeet / turvallisuuskansio / kohta D (sijainnissa TEAMS;
Opetusyksikkö/Ohjeita/ Turvallisuuskansio)

5.7.1 Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta

Tunnistaminen

Kiusaaminen ja kiusatuksi tuleminen tai sen pelko tuottavat huolta kiusaamista kokevalle lapselle, oppilaalle tai opiskelijalle sekä huoltajalle. Kiusaaminen on tahallista ja toistuvaa toisen epämiellyttäväksi kokemaa psyykkistä tai fyysistä toimintaa. Kiusaamisessa voidaan kohdistaa toimintaa henkilöön tai tämän omaisuuteen. On mahdollista, että kiusaamisessa eristetään ulkopuolelle, kiistetään kiusaajan toimesta henkilön oikeuksia tai loukataan kohdehenkilöä. Kiusaamisen kohteena olevan on vaikea tai mahdoton puolustautua tai vaikuttaa saamaansa kohteluun. Kiusaamiseen voi liittyä syrjintää ja on mahdollista, että kohtelua voidaan käsitellä kiusaamisen sijaan syrjintänä.

Kiusaaminen eroaa riita- tai konfliktitilanteista siten, että osapuolten valta- ja voimasuhteiden ei voi odottaa olevan tasapainossa. Riidat ja erimielisyydet ovat tavallisesti hetkellisiä. Lähtökohtana tilanteen selvittelyssä ovat kiusaamisen kohteeksi joutuneen omat kokemukset. Opetushenkilöstön tavoitteena on selvittää tilanteet niin, etteivät oppijat koe oloaan turvattomaksi oppimisarjessa.

Ehkäiseminen ja esiintyvyyden seuranta

Kiusaamisen ehkäisevän toiminnan keinoja ovat esimerkiksi

- ajan varaaminen kohtaamisille ja yhdessäololle
- toiminnan ja tekemisen järjestäminen oppijaryhmiä sekoittaen,
- yhteisöllisyyttä ja osallisuutta lisäävät toiminnot ja tapahtumat tehdään näkyviksi vuosisuunnitelmissa ja yksiköiden arjessa,
- tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen
- kiusaamiseen ehkäiseminen, menetelmät ja puuttumisen tavat tehdään näkyviksi oppijoille ja huoltajille

Esiintyvyyttä seurataan perusyksikössä vähintään vuosittain. Tietoa saadaan toimenpiteiden dokumentoinnin perusteella sekä kysymällä oppijoilta ja huoltajilta. Yksikötason tietoa verrataan käytettävissä olevaan kansalliseen, hyvinvointialueen ja kuntatasoiseen esiintyvyyden indikaattoritietoon sekä yksikön toiminnasta kerättyyn tietoon.

Puuttuminen

Kiusaamiseen puututaan välittömästi, kun tunnistetaan tai saadaan tiedoksi kiusaaminen. Jotta varhainen puuttuminen on mahdollista, tulee henkilöstön seurata oppijoiden keskinäistä vuorovaikutusta ja vahvistaa myönteistä ilmapiiriä vuorovaikutuksessa oppijoiden kanssa. Oppijat voidaan osallistaa keskustelemaan ikä- ja kehitystasoisesti kiusaamisesta (esimerkiksi suoran ja epäsuoran kiusaamisen määrittelyä), ryhmään kuulumisesta ja keinoista puuttua kiusaamiseen vertaisryhmässä, toiveista ja odotuksista.

Varsinaisessa puuttumisessa ja siihen liittyvissä toimenpiteissä noudatetaan vallitsevaa opetus- ja lastensuojelulainsäädäntöä, opetussuunnitelmaan kirjattuja menettelytapoja, muita kirjattuja yksikkökohtaisia ohjeita (esimerkiksi järjestyssääntöä) sekä huomioidaan rikoslain säädökset. Erityisesti tulee ottaa huomioon yhteistyö huoltajien kanssa sekä ilmoitusvelvollisuus ja dokumentoida toimenpiteet.

Jälkiseuranta

Kiusaamiseen puuttumisen yhteydessä sovitaan tapauskohtaisesti jälkiseurannasta. Jälkiseurantaan liittyvät mahdolliset toiminnot kirjataan. Tässä yhteydessä varmistetaan myös kiusaamisen kohteen ja tekijän tahto ottaa vastaan opiskeluhuollon tukea.

Lisätietoa aihekokonaisuudesta

Opetushallitus, Kiusaamisen ehkäiseminen ja turvallisuutta edistävät toimintamallit

5.7.2 Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi häirinnältä (yhdenvertaisuus ja tasa-arvo)

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on yksikkökohtainen.

Toiminnalliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat päivitetään Porin varhaiskasvatustyöryhmän ja opetusyksikön ohjeiden mukaisesti. Suunnitelmat laaditaan yhteisenä toiminnallisena suunnitelmana, jotka suositellaan tarkastettaviksi 2–3 vuoden välein. Toiminnallisella suunnitelmalla varmistetaan, että yksiköissä tehdään suunnitelmallista ja tavoitteellista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä. Suunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain vuosisuunnittelun yhteydessä ja sitä päivitetään kolmen vuoden välein.

Tunnistaminen

Häirintää tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan ihmisten ihmisarvon kunnioittamista samanarvoisina henkilöinä tai ryhminä riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta ja vakaumuksesta, mielipiteestä, poliittisesta tai ammattiyhdistystoiminnasta, perhesuhteista, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Henkilöön liittyvät tasa-arvon tekijät, kuten sukupuoli, sukupuoli-identiteetti, eivät saa vaikuttaa mahdollisuuksiin päästä koulutukseen ja tehdä koulutukseen liittyviä valintoja, saada työtä ja erilaisia palveluja.

Häirintää ovat uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän tai hyökkäävän ilmapiirin luominen yksilöä tai ryhmää kohtaan. Häirinnässä kohdehenkilöt kokevat häirintää, jossa kiistetään oikeus tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Häirintään syyllistyvän tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen on häirintää.

Häirintä määritellään Yhdenvertaisuuslain 14 §: ssä (30.12.2014/1325).

Ehkäiseminen ja esiintyvyyden seuranta

Häirintää ehkäisevän toiminnan keinoja ovat esimerkiksi

- hyvinvoinnin ja turvallisuuden järjestelmällinen johtaminen ja turvallisuusjohtamisen käytännöt,
- henkilöstön, lasten/oppilaiden/opiskelijoiden sekä huoltajien osallistuminen häirintää ehkäisevien toimien suunnitteluun ja toteuttamiseen
- rakennuksen ja pihan tarkastelu turvallisuutta edistävänä ja häirintää ehkäisevänä toimintaympäristönä
- perehdyttäminen sekä vuorovaikutteinen ja varhainen yhteistyö oppijoiden ja huoltajien kanssa (toimintatavat)

Esiintyvyyttä seurataan perusyksikössä vähintään vuosittain. Tietoa saadaan toimenpiteiden dokumentoinnin perusteella sekä kysymällä oppijoilta ja huoltajilta.

Puuttuminen

Erityisesti tulee ottaa huomioon yhteistyö huoltajien kanssa sekä ilmoitusvelvollisuus ja dokumentoida toimenpiteet. Opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus puuttua kaikkeen häirintään. 1.6.2023 alkaen opetuksen tai koulutuksen *järjestäjä syyllistyy häirintään tapauksissa, joissa syrjintä on kohdistunut johonkin henkilöön, jos opetuksen tai koulutuksen järjestävä laiminlyö järjestäjän velvoitteen puuttua häirintään*. Varhaiskasvatuksessa velvoite tulee voimaan 1.6.2025.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus puuttua kaikkeen häirintään (kohteena ryhmä tai henkilö), mutta *järjestäjä syyllistyy häirintään niissä tapauksissa, joissa syrjintä on kohdistunut johonkin henkilöön eikä häirintään puututa (henkilösidonnainen velvoite)*.

Häirintään puututaan välittömästi, kun tunnistetaan, todistetaan tai häirintä saadaan tiedoksi. Hyvinvointialueen työntekijöitä ei katsota opetuksen tai koulutuksen järjestäjän työntekijöiksi. Opiskeluhuollon työntekijöitä ohjeistetaan kertomaan häirintään puuttumisen käytänteistä ja pyytämään kohdehenkilöltä lupa kertoa häirinnästä opetushenkilöstölle.

Jotta varhainen puuttuminen on mahdollista, tulee henkilöstön seurata oppijoiden keskinäistä vuorovaikutusta ja vahvistaa turvallista ilmapiiriä vuorovaikutuksessa oppijoiden kanssa. Varsinaisessa puuttumisessa ja siihen liittyvissä toimenpiteissä noudatetaan vallitsevaa opetus- ja lastensuojelulainsäädäntöä, rikoslakia sekä opetussuunnitelmaan kirjattuja menettelytapoja sekä muita kirjattuja yksikkökohtaisia ohjeita (esimerkiksi järjestyssääntöä).

Toimenpiteet häirintätilanteessa

- osoitetaan häirintää kokeneelle, että häirintä ei ole oikein ja että häirintään puututaan vaikuttavasti

- selvitetään, mistä häirintään syyllystyneen käyttäytyminen johtuu
- osallistetaan yhteisö, jossa häirintä on tapahtunut

Jälkiseuranta

Häirintään puuttumisen yhteydessä sovitaan tapauskohtaisesti jälkiseurannasta. Jälkiseurantaan liittyvät mahdolliset toiminnot kirjataan. Tässä yhteydessä varmistetaan myös häirinnän kohteen ja tekijän tahto ottaa vastaan opiskeluhuollon tukea.

Lisätietoa aihekokonaisuudesta

Opetushallitus, Häirinnän ehkäiseminen ja turvallisuutta edistävät toimintamallit
Terveys- ja hyvinvoinnin laitos, Tasa-arvon tarkistuslista viranomaisille
Oikeusministeriö, Yhdenvertaisuuden suunnittelun muistilista

5.7.3 Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi syrjinnältä (yhdenvertaisuus ja tasa-arvo)

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma on yksikkökohtainen.

Henkilöstö tunnistaa lasten ja nuorten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä ja puuttuu niihin johdonmukaisesti. Syrjinnän suojaaminen perustuu henkilöstön ohjaukseen oppimisarjessa. Oppijoita ohjataan huomaamaan valinta- ja vuorovaikutustilanteissa stereotyyppiset roolit ja niihin liittyvät ennako-odotukset. Lisäksi kasvatustehtävässä tuodaan esille käytöstopojen sekä muut huomioon ottavien toimintatapojen merkitys syrjinnän ehkäisemisessä.

Tunnistaminen

Syrjintää ovat esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät syrjivät asenteet, joita ilmentävät käyttäytyminen ja käytetty kieli. Syrjintä nousee esiin puheessa, teksteissä, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat ovat tavallisesti stereotyyppisten oletusten mukaisia ja usein välittyvät lasten ja nuorten keskinäisissä vuorovaikutustilanteissa.

- kieli (vihapuhe),
- asenteet sekä mielipiteet (stereotyyppien vahvistaminen, rasismi) ja
- käyttäytyminen toisia kohtaan, jossa on välillistä tai välitöntä yksilön tai ryhmän syrjintää (syrjintä, ulkopuolelle sulkeminen).

Syrjintä voidaan tunnistaa kiusaamis- ja väkivaltateoissa.

Ehkäiseminen ja esiintyvyyden seuranta

Työrauhan tukeminen on ennaltaehkäisevää toimintaa. Opetuksen tarvittavat ennakoivat järjestelyt estävät tilanteita, jotka voisivat nostaa joidenkin lasten, oppilaiden tai opiskelijoiden haasteet osallistua toimintaan yhdenvertaisesti. Ehkäiseviä toimenpiteitä ovat

- kunkin oppijan kasvun ja kehityksen tukeminen ja tuen huomioiminen opetuksen rakenteissa ja opetuksessa,
- vähemmistöihin kuuluvien oppijoiden huomiointi, kohtaaminen ja kuuleminen,
- vammaisten tai muiden haavoittuvassa asemassa olevien oppijoiden tarvittava positiivinen erityiskohtelu ja kohtuulliset mukautukset.

Esiintyvyyttä seurataan häirinnän seurannan yhteydessä. Tietoa saadaan toimenpiteiden dokumentoinnin perusteella sekä kysymällä oppijoilta ja huoltajilta.

Puuttuminen

Syrjintää ennaltaehkäistään ja syrjintään puututaan. Arjessa tapahtuvassa puuttumisessa ja ohjauksessa on henkilöstöllä aktiivinen rooli. Oppijaryhmissä toimimisen ongelmiin puututaan varhain ja lapsen edun mukaisesti. Tarvittaessa ohjauksesta syrjintätilanteissa viestitään huoltajalle ja tehdään yhteistyötä.

Selvittelyssä voivat välittyä myös kodin kasvuympäristön tai ryhmän, johon lapsi tai nuori on kiinnittynyt, periaatteet. Selvittelyssä pyritään huomioimaan taustatekijät ja ymmärtää niiden merkitys näissä tilanteissa.

Syrjinnän ehkäiseminen tukee perusyksiköiden turvallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa yhteisön toimintakulttuurin ja tapojen kautta. Viestinnällä on tässä keskeinen tehtävä. Syrjinnän vastaisissa toimenpiteissä yhteistyötahoja ovat neuvola- ja opiskeluhoitolpalvelut, terveydenhuolto, lastensuojelu ja muu sosiaali- ja poliisi, nuorisotoimi ja järjestöt.

Syrjinnästä säädetään yhdenvertaisuuslain 8 ja 9 §: ssä (30.12.2014/1325).

Jälkiseuranta

Syrjintään puuttumisen yhteydessä seurataan käyttäytymisen toistuvuutta, sovittujen syrjinnän poistavien toimenpiteiden ja sopimusten vaikuttavuutta. Puuttumisen yhteydessä varmistetaan syrjinnän kohteen ja tekijän tahto ottaa vastaan opiskeluhuollon tukea.

Lisätietoa aihekokonaisuudesta

Opetushallitus, Häirinnän ehkäiseminen ja turvallisuutta edistävät toimintamallit

5.7.4 Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi väkivallalta

Väkivaltaa ennaltaehkäistään ja väkivallan lieviinkin muotoihin kuten uhkailuun, puututaan aina nopeasti. Lasten oikeuksien sopimuksen mukaisesti kaikilla lasten ja nuorten kanssa työskentelevillä ammattihenkilöillä on velvollisuus suojata lasta tai nuorta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, vahingoittamiselta tai pahoinpitelyltä. Lisäksi on suojattava myös laiminlyönniltä, välinpitämättömältä sekä huonolta kohtelulta tai hyväksikäytöltä, mukaan lukien seksuaalinen hyväksikäyttö.

Tunnistaminen

Väkivalta ja väkivallan uhka (fyysinen tai henkinen) ovat lapselle ja nuorelle vahingollisia terveyttä, psyykkistä sekä tunne-elämän kehitystä sekä turvallisuutta vaarantavia tekoja ja tapahtumia. Väkivalta voi esiintyä

- fyysisenä väkivaltana (vahingoittaa terveyttä tai aiheuttaa kipua),
- kuritusväkivaltana,
- kemiallisena pahoinpitelynä (annetaan huumaavaa lääkeainetta tai alkoholia),
- seksuaaliväkivaltana (houkuttelemista seksuaalisiin tekoihin, koskettelua, altistamista ikään kuulumattomalle seksuaaliselle toiminnalle ja kuvamateriaalille),
- henkisenä väkivaltana.

Väkivalta voi kohdistua epäsuorasti esimerkiksi väkivaltaisen ilmapiirin välittämänä, jolloin väkivalta aiheuttaa pelkoa ja turvattomuutta.

Ehkäiseminen ja esiintyvyyden seuranta

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelun kautta voidaan vahvistaa väkivaltaa vastustavaa ilmapiiriä. Ohjaus ja tuki tunne- ja vuorovaikutustaitoihin sekä tunnesäätelyyn ehkäisee myös myöhempää väkivaltaista käytöstä.

Väkivaltaisen käytöksen rajoittamisessa ja torjumisessa tarvitaan

- yhtenäiset ja johdonmukaiset toimintatavat (esimerkiksi vapaiden tilanteiden valvonta),
- järjestyssääntöjen ja muiden toimintamallien ja -tapojen valitsemista, käsittelyä ja niistä päättämistä yhdessä oppijoiden kanssa,
- yhteistyötä huoltajien kanssa,
- vastakkainasettelujen ja polarisaation purkamista sekä yhteenkuuluvuuden tunteen luomista oppijoiden keskuudessa.

Esiintyvyyttä seurataan perusyksikössä vähintään vuosittain. Tietoa saadaan toimenpiteiden dokumentoinnin perusteella sekä kysymällä oppijoilta ja huoltajilta. Yksikkötason tietoa verrataan käytettävissä olevaan kansalliseen, hyvinvointialueen ja kuntatasoiseen esiintyvyyden indikaattoritietoon sekä yksikön toiminnasta kerättyyn tietoon.

Turvallisuutta ja väkivaltaa koskevien tietojen kerääminen, tulosten analysointi ja johtopäätösten tekeminen kehittämistoimenpiteistä, sekä toimenpiteiden toteutus edistävät väkivallattoman oppimisympäristön syntyä.

Puuttuminen

Väkivallan torjumiseen ja ehkäisemiseen tähtäävässä toiminnassa huomioidaan lasten ja nuorten ikä ja kehitys (kohderyhmän mukainen toiminta).

Väkivaltaan puututaan välittömästi, kun väkivaltaa tunnistetaan tai saadaan tiedoksi, ja väkivaltatilanne keskeytetään. Työrauhaa tuetaan puuttumalla opetusryhmässä toimimisen ongelmiin ennakoivasti ja lapsen edun mukaisesti. Puuttumisessa turvataan oppijoiden oikeutta turvalliseen oppimisympäristöön. Jotta varhainen

puuttuminen on mahdollista, tulee henkilöstön valvoa suunnitelmallisesti toimintaa työpäivän aikana opetuksessa ja vapaissa tilanteissa. Valvonnan ja seurannan kohteina ovat toiminta ja oppijoiden keskinäinen vuorovaikutus.

Varsinaisessa puuttumisessa ja siihen liittyvissä toimenpiteissä noudatetaan vallitsevaa opetus- ja lastensuojelulainsäädäntöä, rikoslakia sekä opetussuunnitelmaan kirjattuja menettelytapoja sekä muita kirjattuja yksikkökohtaisia ohjeita (esimerkiksi järjestyssääntöä). Erityisesti tulee ottaa huomioon yhteistyö huoltajien kanssa sekä ilmoitusvelvollisuus ja dokumentoida toimenpiteet.

Yhteistyötä tehdään lasten ja nuorten turvallisuutta ja hyvinvointia tukevien tahojen kanssa, joita ovat

- neuvola- ja opiskeluhoitolpalvelut,
- terveydenhuolto,
- lastensuojelu ja muu sosiaalitoimi,
- Ankkuritoiminta sekä poliisi.

Jälkiseuranta

Väkivaltaan puuttumisen yhteydessä sovitaan tapauskohtaisesti jälkiseurannasta. Seurannan tavoitteena on pyrkimys estää väkivaltaistuneitten asenteiden syntyminen. Jälkiseurantaan liittyvät mahdolliset toiminnot kirjataan. Tässä yhteydessä varmistetaan myös opiskeluhoillon ja muun tuen tarjoaminen.

Lisätietoa aihekokonaisuudesta

[Opetushallitus, Väkivallan ehkäiseminen ja turvallisuutta edistävät toimintamallit](#)
[Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Lapsiin kohdistuva väkivalta](#)

[sisällysluettelo](#)

5.7.5 Järjestyssääntö

Perusopetus ja lukio

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt peruskouluille ja lukiolle. Järjestyssääntö edistää koulun tai oppilaitoksen sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista ja oppimisyhteisön turvallisuutta sekä viihtyisyyttä. Järjestyssääntö ohjaa työsuunnitelman mukaista opetusta ja siihen liittyvää toimintaa. Järjestyssäännön tulee noudattaa koulutusta koskevaa lainsäädäntöä eikä se voi olla ristiriidassa muun lainsäädännön kanssa.

Järjestyssääntö laaditaan toimipaikkakohtaisesti. Järjestyssäännöstä päätetään Porin kaupungin Sivistystoimialan toimintasäännössä. Laatimisesta ja toimipaikkakohtaisen järjestyssäännön tarkistamisesta vastaa rehtori (perusyksikön esihenkilö) tai hänen valtuuttamansa viranhaltija. Järjestyssäännön laatimisessa noudatetaan Opetushallituksen ja Porin opetusyksikön paikallisia ohjeita. Laatimisessa tulee huomioida opiskelijoiden ikä ja ohjauksen tarve.

Toimipaikkakohtainen järjestyssääntö on opetussuunnitelman liite. Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan järjestyssäännön suhde lainsäädäntöön, toimeenpano ja soveltamisen periaatteet, osallistaminen, perehdytys, tiedottaminen sekä seuranta. Laatimisen tueksi ohjeistetaan opiskeluhoitosuunnitelmassa järjestyssäännön sisällöstä sekä rakenteesta.

Suhde lainsäädäntöön

Toimipaikkakohtaisessa järjestyssäännössä voidaan antaa lainsäädäntöä tarkentavia ja tarpeellisia määräyksiä

- sisäiseen järjestykseen ja opiskelun sujuvuuteen,
- asianmukaiseen käyttäytymiseen sekä
- turvallisuuteen ja viihtyisyyteen.

Järjestyssäännössä ei voi puuttua opiskelijoiden perusoikeuksiin. Mikäli järjestyssäännössä *sitoudutaan toimimaan säännön mukaisesti*, tulee velvoittavuuden käydä selkeästi ja ymmärrettävästi ilmi. Jos sääntö sisältää suosituksia, tulee niistä käydä selkeästi ilmi se, että suositukset eivät ole ehdottomia määräyksiä. Kummankin edellä esitetyn kirjaamistavassa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden ikään ja ohjauksen tarpeeseen.

Toimeenpano ja soveltamisen periaatteet

Opetuslainsäädännössä oppijan oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa sen ajan kuin oppija osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen tai toimintaan. Toimeenpanon ja soveltamisen suhteen

toimipaikkakohtainen järjestyssääntö on voimassa oppijan osallistuessa opetukseen tai toimintaan toimipaikassa tai sen ulkopuolella. Järjestyssäännön vastainen ja sääntöä rikkova käyttäytyminen voi olla peruste kurinpidon ja turvaamisen toimenpiteille.

Opetushallituksen tulkinnan mukaan järjestyssäännön voimassaoloa voidaan toimeenpanna ja soveltaa *kohtuullisesti, esimerkiksi välitunnin mittaisen ajan, ennen oppilaan opetuksen tai muun toiminnan alkamista ja vastaavasti työpöytäjärjestyksen mukaisen viimeisen oppitunnin tai muun toiminnan päättymisen jälkeen*. Järjestyssääntö ei ulotu oleskeluun toimipaikan alueella muuna aikana tai koulumatkoilla. Muuna aikana toimipaikan tiloissa tai alueella ja koulumatkoilla voi olla voimassa muita sääntöjä ja määräyksiä, joita tulee noudattaa (esimerkiksi koulumatkoja koskeva ohjeistus tai kerhotoiminnan säännöt).

Toimipaikan alueen rajojen määrittely järjestyssäännön soveltamisen yhteydessä on tärkeää. Näin siksi, että esimerkiksi tupakointikiellon alueellinen laajuus määräytyy toimipaikan alueen perusteella. Lisäksi tulee huomioida, että rehtorin tai opettajan tulee ilmoittaa *tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta* niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kasvatustehtävään kuuluu yleinen ohjaus ja ohjaaminen hyvään käytökseen ja vastuullisuuteen koulumatkoilla.

Osallistaminen

Opetuksen järjestäjän tulee edistää oppijoiden osallisuutta. Tämä tarkoittaa mahdollisuutta kaikille oppilaille ja opiskelijoille

- osallistua koulun tai lukion toimintaan ja kehittämiseen,
- ilmaista mielipiteensä oppilaiden tai opiskelijoiden asemaan liittyvistä asioista.

Järjestyssääntöasiassa tämä merkitsee mahdollisuutta osallistua valmisteluun.

Valmisteluun osallistuminen sitouttaa oppijoita. Osallisuutta vahvistavat myös järjestyssäännöstä tiedottaminen ja oppijoiden perehdyttäminen voimassa olevaan sääntöön. Osallistamisesta vastaa viimekädessä yksikön johtaja.

Järjestyssäännön laatimisessa suositellaan noudatettavan yhdenmukaista periaatetta. On kuitenkin huomattava koulutusasteista johtuva ero, oppijoiden ikä ja ohjauksen tarve. Laatimisessa suositellaan edettävän seuraavien vaiheiden mukaisesti:

- 1.) voimassa olevan järjestyssäännön ohjauvuuden arviointi (huomioidaan arvioinnissa oppilaiden tai opiskelijoiden osallisuus)
  - a. oppilaan oikeudet ja velvollisuudet (ajantasaisuus lainsäädännön suhteen)
  - b. turvallisuus, viihtyisyys ja opiskelun sujuvuus
  - c. järjestyssäännön toimeenpano ja soveltaminen oppimisarjessa
- 2.) valmistelu 1. vaiheen perusteella, valmistelussa
  - a. huomioidaan opettajat, muu henkilökunta ja huoltajat (huomio toimeenpanoon ja soveltamiseen)
  - b. kiinnitetään huomiota kielelliseen ymmärrettävyyteen sekä helppolukuisuuteen
- 3.) oppilaskunnan kuuleminen ennen hyväksymistä, perusyksikön johtaja hyväksyy järjestyssäännön
Järjestyssäännöistä tulee käydä ilmi niiden hyväksymispäivämäärä ja voimaantuloajankohta. Järjestyssäännöt ovat voimassa toistaiseksi, ellei niitä ole hyväksytty määräajaksi.
- 4.) tiedottaminen ja perehdyttäminen

Järjestyssäännön esimerkkiluettelo voi hyödyntää laatimisessa. Luettelo on julkaistu Opetushallituksen julkaisussa Järjestyssääntöjen laatiminen (Ohje 1/012/2016). Ohjetta voidaan soveltaa myös toisen asteen koulutuksessa.

Tiedottaminen, perehdyttäminen ja seuranta

Oppimisyhteisön jäsenten sekä huoltajien tulee tuntea järjestyssääntö. Järjestyssäännön tulee olla helposti saatavilla. Perehdyttäminen on tärkeää ja siksi sääntö tulee käsitellä oppijoiden kanssa lukuvuoden alussa sekä aina uusien oppijoiden ja työntekijöiden kanssa. Vuosiarviointiin voidaan sisällyttää järjestyssäännön päivittämistarvetta koskeva tiedonkeruu, mutta myös yhteisön jäsenten ja huoltajien järjestyssääntöön liittyvät mielipiteet toimintavuoden aikana on hyvä ottaa huomioon.

5.7.6 Suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle

Kunkin toimintayksikön toiminnassa tulee varautua kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle. Tämä varautuminen kuvataan toimipaikkakohtaisessa kriisisuunnitelmassa. Kriisisuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan sekä annettujen ohjeiden mukaisesti, kuitenkin vähintään kerran toimintavuoden aikana. Vastuu päivityksestä ja tarkistamisesta on perusyksikön johtajalla.

Toimipaikkakohtaisessa suunnitelmassa kuvataan ennaltaehkäisevä toiminta (valvonta, turvallisuutta vahvistava aktiivinen vuorovaikutus, puuttuminen huolta aiheuttaviin signaaleihin), työnjako ja vastuut (yhteinen tehtävä ja kriisiryhmän jäsenet), toimintamallit kriisitilanteissa, psykososiaalisen tuen järjestäminen kriisitilanteissa (vastuut ja yhteistyö), perehdyttäminen sekä harjoittelu. Kriisivalmiuden ylläpidossa huomioidaan toimintayksikön pelastussuunnitelma.

Toimipaikkakohtainen suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa (toimipaikkatason työntekijät), viranomaisyhteistyötä ovat yhteydenotot suunnitelman suhteen ja kriisisuunnitelman läpikäyminen tarkastusten yhteydessä (esimerkiksi määräaikaisen valvontatarkastuksen yhteydessä).

TARKENNUKSET

Varhaiskasvatysyksikkö

Opetusyksikkö	Toimipaikkakohtainen kriisisuunnitelma pohjaa opetusyksikön ohjeisiin (yhteinen kriisisuunnitelman pohja, liitteet ja viestintäsuunnitelma).
	Porin opetusyksikön ohjeet / turvallisuuskansio / kohdat B ja C (sijainnissa TEAMS; Opetusyksikkö/Ohjeita/ Turvallisuuskansio)

[sisällysluettelo](#)

5.8 Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittäminen perustuu indikaattoritietoon sekä systemaattiseen hyvinvointia edistävän toiminnan ja opiskeluhuollon palvelujen arviointiin. Yhteisöllisen opiskeluhuollon arviointi tuottaa osaltaan seurantatietoja Porin kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa varten. Arvioinnin perusteella kehitetään opiskeluhuollon toimintaa, palvelua sekä yksiköiden yhteisöllistä toimintakulttuuria. Arvioinnissa on keskeistä osallistaa ja kuulla lapsia, oppilaita ja opiskelijoita sekä koteja. Myös kansatoimijoilta ja asiantuntijoilta saatavaa tietoa hyödynnetään. Yhteisöllisten toimintatapojen arvioinnissa ja kehittämisessä tehdään yhteistyötä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon tehtävässä voidaan hyödyntää täydentäviä palveluita opiskeluhuollon ulkopuolelta. Vastaavasti muiden tahojen toiminnot ja palvelut, jotka edistävät porilaisten lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta voivat toteutua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintoina. Porin kaupungissa yhteistyötä opiskeluhuollossa tehdään Porin hyvinvointi- ja strategiayksikön sekä sivistystoimialan yksiköiden kanssa (kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aika- sekä nuorisoyksikkö). Opiskeluhoitoa täydentävän palvelun kansatoimijoita ovat Porin ja Satakunnan hyvinvointialueen ehkäisevät päihde- ja mielenterveyspalvelut, lastensuojelu, Ankkuritoiminta sekä poliisi. Muita yhteistoimijoita ovat seurakunnat sekä sosiaali- ja terveysalan yhdistykset ja järjestöt.

5.9 Yhteisöllisen toimintakulttuurin johtaminen osallistaa ja on vuorovaikutteista

Lasten, oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuuleminen on keskeistä opiskeluhuollossa. Osallisuuden tulee toteutua kaikilla tasoilla yleisestä yksityiseen, koska sen avulla voidaan saavuttaa vaikuttavuus ja sitoutuminen. Osallisuus vahvistaa hyvinvointia. Henkilöstön osallisuuden on toteuduttava samoin periaattein. Osallisuuden edistäminen on

opetuksen ja koulutuksen järjestäjän tehtävä. Opiskeluhoolto luo yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle. Yhteisöllisessä toimintakulttuurissa edistetään kaikilla tasoilla toista kunnioittavaa ja avointa vuorovaikutusta sekä huolenpitoa. Osallisuutta ja hyvää vuorovaikutusta lisäävät toimintatavat edesauttavat ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista, puuttumista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Opiskeluhoiltoa johdetaan kaikilla tasoilla. Oppijoiden ja huoltajien kannalta on merkittävintä yksikkötason johtaminen ja kaikkien yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoiltopalvelujen ammattilaisten yhteisen tehtävän näkyväksi tekeminen. Ensisijainen vastuu yhteisön hyvinvoinnista yksiköissä on opetushenkilöstöllä. Opiskeluhoillon palveluja tuottavien asiantuntijoiden tehtävät liittyvät yksilöön, yhteisöön sekä yhteistyöhön. Johtamisrakenne yksiköissä muodostuu yksikön johtajan ja hänen delegoimiensa vastuiden kautta. Henkilöstön tehtävänä on johtaa omaa toimintaansa sekä oppijoiden toimintaa yhteisöllisen toimintakulttuurin periaatteiden mukaisesti.

5.10 Yhteinen hyvinvointityö ja mielenterveyden vahvistaminen

Yhteinen hyvinvointi pohjaa yksilöiden hyvinvointiin. Mielenterveys ymmärretään myönteisenä tilana ja olosuhteena. Hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistäminen tarkoittaa oppijoiden myönteistä ohjausta, kehityksen tukemista ja kehitysedellytysten varmistamista.

Yhteisöllisen opiskeluhoillon piirissä toteutetaan yksilöitä suojaavia ratkaisuja ja prosesseja. Toimintakulttuuri voi olla suojaava tekijä tarjotessaan sosiaalista tukea ja kohdellessaan oppijoita oikeudenmukaisesti. Tällöin toimintakulttuurista voidaan tunnistaa esimerkiksi seuraavia suojaavia tekijöitä:

- turvallinen toimintaympäristö tukee yhteisöllisyyttä
- ammatillinen tuki on välitöntä ja saatavilla, tukipalveluihin luotetaan, viestitään arjen huolenpidosta
- oppijat saavat toiminnasta positiivisia kokemuksia, itseluottamus ja usko omiin kykyihin vahvistuvat
- ilmapiiri kannustaa sosiaaliseen kanssakäymiseen
- oppijoita kuullaan ja viestitään mahdollisuudesta vaikuttaa asioihin.

Hyvinvointia ja mielenterveyttä edistetään arjen toimijoiden tehtävässä. Opettajat, muu henkilökunta sekä opiskeluhoillon asiantuntijat edistävät kokonaisvaltaista hyvinvointia osana opetusta ja toimintaa. Oppijoille luodaan tilanteita, joissa ikä ja kehitystaso huomioiden, voidaan harjoitella ja käsitellä terveitä elintapoja, hyvinvointia ja mielenterveyttä sekä oppia suojaavista tekijöistä (sosiaalisen pääoman kartuttaminen).

MAHDOLLISET TARKENNUKSET LUVUJEN TAI N

---

esiopetus	5.8 Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa 5.9 Yhteisöllisen toimintakulttuurin johtaminen osallistaa ja on vuorovaikutteista 5.10 Yhteinen hyvinvointityö ja mielenterveyden vahvistaminen
-----------	---

---

perusopetus	5.8 Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa 5.9 Yhteisöllisen toimintakulttuurin johtaminen osallistaa ja on vuorovaikutteista 5.10 Yhteinen hyvinvointityö ja mielenterveyden vahvistaminen
-------------	---

---

lukio	5.8 Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa 5.9 Yhteisöllisen toimintakulttuurin johtaminen osallistaa ja on vuorovaikutteista 5.10. Yhteinen hyvinvointityö ja mielenterveyden vahvistaminen
-------	--

6. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaalle tai opiskelijalle annettavia

- neuvola-, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon palveluja,
- opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä
- yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista opiskeluhooltoa.

Yksilökohtaista opiskeluhooltoa on myös ryhmää koskeva monialaisessa asiantuntijaryhmässä toteutettu opiskeluhoolto.

Edellä mainittujen lisäksi yksilöllisen opiskeluhoollon piiriin luetaan

- neuvola-, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset,
- lapsen, oppilaan tai opiskelijan käynnit opiskeluhoollon terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin tai psykologin luona ja henkilökohtaiset keskustelut heidän kanssaan,
- tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen ja oppilaan tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä sekä
- erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet opetukseen ja toimintaan osallistumisen ajalle.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtäviä ovat yksilöä tai oppijaryhmää koskeva

- terveyden ja hyvinvoinnin seuranta sekä edistäminen,
- osallisuutta ja oppimista koskevan tuen järjestäminen,
- ongelmien ehkäisy ja muun varhaisen tuen tarjoaminen.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämisessä ja työskentelyssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppijan ja tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Lain mukaan *arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2013/1287 § 18)*. Samassa 18 §: ssä säädetään myös siitä, että huoltaja ei voi kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja.

Opiskeluhooltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava vuorovaikutus ja suhtautuminen oppijaan ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Oppijan, ja tarvittaessa huoltajan, osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet huomioidaan opiskeluhoollon tuen järjestämisessä sekä oppimisarjessa.

Opiskeluhoollon palvelun periaatteena on, että oppija voi kokea palvelutilanteet kiireettöminä ja hän tulee kuulluksi. Opiskeluhoollon palvelujen tulee olla helposti saatavilla ja ne tulee järjestää lain edellyttämässä määräajassa. Palvelujen saatavuudesta ja määräajoista säädetään Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (2013/1287) kolmannessa luvussa. Siinä säädetään, että oppilaalle ja opiskelijalle on tarjottava mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun joko psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulun työpäivänä ja kiireellisissä asioissa samana tai seuraavana työpäivänä. Asian kiireellisyyden arvioi kuraattori tai psykologi. Terveystieteiden työntekijän työ on järjestettävä niin, että oppilaan tai opiskelijan on mahdollista päästä vastaanotolle ilman ajanvarausta. Lisäksi säädetään, että opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkisin virka-aikana yhteys

opiskeluterveydenhuoltoon.

6.1 Ohjaaminen opiskeluhoiltopalveluihin

Mikäli perusyksikön työntekijä (esiopetusyksikkö, koulu tai lukio) arvioi lapsen, oppilaan tai opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoiltopalveluja, on hänen viipymättä otettava yhteyttä siihen opiskeluhoillon työntekijään, jonka vastuulla on tukea tarvitsevan oppijan perusyksikkö. Yhteydenotossa tulee välittää tarvittavat tiedot tuen tarpeen arvioimiseksi. Yhteydenotto tehdään tavoitettavissa olevalle opiskeluhoillon työntekijälle, jos ei ole tiedossa mihin ammattitehtävään asia liittyy tai asiasisältöisesti tehtävään liittyvää yksikkökohtaista ammattihenkilöä ei ole nimetty.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 2013/1287 § 18). Tavallisimmin yhteydenotto tehdään yhdessä oppijan ja tarvittaessa hänen huoltajansa kanssa. Mikäli tämä ei ole mahdollista, tulee yhteydenotosta antaa tieto oppijalle ja varattava mahdollisuus keskustella yhteydenoton syistä seitsemän päivän sisällä yhteydenotosta tai kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana päivänä. Huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle annetaan tieto yhteydenotosta. Ennen tiedottamista keskustellaan oppijan kanssa tiedon antamisesta huoltajalle.

Alaikäinen tai vajaavaltainen, voi iän, kehitystason tai muun henkilökohtaisen ominaisuutensa sekä asian laadun tai asiaan liittyvän painavan syyn nojalla estää huoltajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn tai kieltää antamasta tietoja huoltajalle. Tällaisessa tilanteessa tulee arvioida, ettei estäminen tai kieltäminen ole lapsen, oppilaan tai opiskelijan edun vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoillon työntekijä.

6.2 Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoilto

Yksittäisen lapsen, oppilaan tai opiskelijan (tai ryhmän)

- opiskeluhoiltoisen tuen selvittämiseksi,
- tuen koordinoimiseksi tai
- palveluiden tarpeen arvioimiseksi

kootaan monialainen tapauskohtainen asiantuntijaryhmä. Monialaisen asiantuntijaryhmän opiskeluhoillon järjestämistä ja toteuttamista koskevat tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhoilto kertomukseen. Koolle kutsumisesta vastaa se ammattihenkilö, jolle huoli on syntynyt tai jolle huolesta on ilmoitettu.

6.2.1 Tapauskohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen varmistaminen

Ennen ryhmän kokoamista saattaa olla tarpeellista konsultoida huolen perusteella sopivaksi katsottua ammattihenkilöä. Konsultointi tehdään lähtökohtaisesti niin, että oppijaa ei voi konsultoinnin perusteella yksilöidä (konsultointi ilman nimeä). Oppimisen ja koulunkäynnin tuen yhteydessä konsultointi voidaan tehdä nimen kanssa, vaikka konsultaatiossa käsiteltäisiin salassa pidettäviä asioita. Konsultaatioon osallistuvat huolehtivat siitä, että konsultaatiossa käsiteltävät asiat ovat opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämiä välttämättömiä tietoja.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa edellytetään oppijan ja huoltajan suostumuksen saamista sekä itsemääräämisoikeuden huomioimista. Suostumus voidaan pyytää aluksi suullisesti, koska suostumus varmistetaan vielä ryhmän kokoontumisen yhteydessä. Oppilaan suostumus riittää, jos asian luonne huomioiden ja hänen ikänsä sekä kehitystasonsa perusteella voidaan olettaa hänen ymmärtävän suostumuksen merkityksen. Suostumus kirjataan opiskeluhoilto kertomukseen.

Suostumus ja tapauskohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet voidaan nimetä

- esiopetuksessa huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella,
- perusopetuksessa kirjallisella vajaavaltaisen oppilaan huoltajan suostumuksella, oppilaan suostumuksella tai oppilaan ja huoltajan suostumuksella,
- lukiokoulutuksessa kirjallisella opiskelijan suostumuksella tai opiskelijan ja hänen huoltajansa suostumuksella.

Suostumuksessa määritellään ryhmän jäsenet ja heidän tehtävänsä tapauskohtaisessa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Opiskeluhoilto kertomukseen kirjataan asiantuntijat sekä heidän asemansa ryhmän jäsenenä.

Suostumusta ei voi siirtää toiselle henkilölle, vaan suostumus tulee käsitellä henkilön vaihtuessa tältä osin uudelleen. Samoin periaattein opiskeluhoitokertomukseen kirjataan mahdolliset opiskeluhoillon yhteistyötahot tai oppijan läheiset.

6.2.2 Tapauskohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän työskentely

Lähtökohtaisesti huolehditaan siitä, että asiantuntijaryhmän kokoontuessa, suostumuksensa asian käsittelyyn antaneet henkilöt ovat läsnä tapaamisissa. Tapaamisen aluksi varmistetaan vielä suostumus, ja nimetään ammattihenkilöiden keskuudesta ryhmälle vastuuhenkilö. Vastuuhenkilön tehtäviin kuuluvat ryhmän koolle kutsuminen sekä opiskeluhoitokertomuksen kirjaaminen, oikeuksien hallinta ja tapaamisten tallentaminen. Vastuuhenkilön kirjaamistehtävää kuvataan myöhemmin kohdassa 6.2.4 Yksilöllisen opiskeluhoillon kirjaaminen – opiskeluhoitokertomus.

Tapauskohtaisuudella tarkoitetaan lähtökohtaisesti sitä, että monialaisen asiantuntijaryhmän työskentely jatkuu niin pitkään kuin sille on sovittu tapaamisia.

6.2.3 Oppilaan, opiskelijan ja huoltajan asema yksilöllisessä opiskeluhoilossa

Oppilaan ja opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet sekä huoltajan näkemykset on otettava huomioon opiskeluhoitotyössä. Toivomukset ja mielipiteet tulee huomioida asianosaista koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa oppilaan tai opiskelijan kehityksen edellyttämällä tavalla. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoillon palveluja.

Toivomusten, mielipiteiden ja näkemysten huomioiminen on ammattihenkilöiden vastuulla. On kiinnitettävä huomiota oppijan asemaan ja toiveisiin sekä lapsen edun toteutumiseen. Lapsen edulla tarkoitetaan tässä lapsen ja nuoren ihmisoikeuden toteutumista ja sitä, että viranhaltijan tai päätöksen tekijän velvollisuus on tätä edistää. Monialaiseen työskentelyyn liittyen on syytä huomioida se, että oppijalla on oikeus tavata yksittäistä opiskeluhoillon työntekijää, vaikka huoltaja ei suostuisi monialaiseen työskentelyyn. Oppilaalla tai opiskelijalla on oikeus myös painavista syistä kieltää huoltajan osallistuminen monialaiseen työskentelyyn sekä salassa pidettävän tiedon välittämisen huoltajalle. Näin hän voi tehdä vain, jos hän ikänsä, kehityksensä, henkilökohtaisten ominaisuuksiensa puolesta sekä asian laadun huomioiden on kykeneväinen arvioimaan kiellon merkityksen eikä kiello ole selkeästi hänen etunsa vastainen. Kiellon asettamisessa arviointi kuuluu opiskeluhoillon henkilöstöön kuuluvalla sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilölle.

Opiskeluhoitokertomukseen kirjatulla asiantuntijoilla on asian ja tehtävänsä mukaisesti salassapitosäädösten estämättä oikeus konsultoida keskenään ja pyytää neuvoja tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Tästä säädetään Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (2013/1287) 19 §: ssä.

Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Hänen tehtäviinsä kuuluu ryhmän koolle kutsuminen ryhmän kokoontuessa jatkossa, opiskeluhoitokertomuksen kirjaaminen ja sen asianmukaisesta talletuksesta huolehtiminen. Oppilaan tai opiskelijan asiassa vastuuhenkilön on hyvä tiedottaa yksikön johtajaa asiantuntijaryhmän kokoontumisista, jotta yksikön johtajalla säilyy kokonaiskäsitys yksikössään tapahtuvasta opiskeluhoitotyöstä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita asiantuntijaryhmän työn sisällöistä tiedottamista.

6.3 Yksilöllisen opiskeluhoillon kirjaaminen – muistiot ja opiskeluhoitokertomus

Yksilöllisen opiskeluhoillon järjestämistä ja toteuttamista voidaan kirjata muistioina ja opiskeluhoitokertomuksina. Muistioon ja opiskeluhoitokertomukseen kirjataan käsiteltävän asian kannalta tarpeelliset tosiasialliset tiedot. Tätä periaatetta noudatettaessa tulisi arvioida esimerkiksi sitä, että kirjattavat tiedot eivät sisällä kirjaajan oletettavia asioita. Muistiot ja opiskeluhoitokertomukset ovat opetuksen ja koulutuksen järjestäjän rekisteritietoa.

Opiskeluhoillon ammattihenkilöt tekevät opiskeluhoitokertomusten lisäksi kirjauksia (asiakas- ja potilastietoja) opiskeluhoillon ammattihenkilöitä koskevien normien mukaisesti hyvinvointialueen käytössä oleviin järjestelmiin. Näistä säädetään sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon säädöksissä. Säädökset koskevat ammattihenkilön kirjaamisvelvollisuutta hoito- tai palveluprosessin eri vaiheissa. Edellä mainitut tiedot ja tietoaineistot muodostavat potilas ja asiakasrekisterit, joiden rekisterinpitäjänä toimii palvelun järjestävän hyvinvointialueen toimielin.

muistio

Muistioita voidaan käyttää tukeen liittyvässä alustavassa valmistelussa. Tämä voi olla huolen tai tuen tarpeen kirjaamista yksittäisten tapahtumien yhteydessä tai asiakkohtaisissa järjestelyissä tai tukitoimissa. Monitahoisempien tapahtumien, tilanteiden ja asioiden opiskeluhoollollinen järjestäminen ja toteuttaminen kirjataan opiskeluhooltokertomukseen.

opiskeluhooltokertomus

Opiskeluhooltokertomukseen kirjataan toteuttamisen ja järjestämisen välttämättömät tiedot silloin, kun opiskeluhoollon tukea

- selvitetään ja suunnitellaan,
- toteutetaan suunniteltuja ja sovittuja yksilökohtaisia tukitoimia.

Opiskeluhooltokertomuksen kirjaa ryhmän vastuhenkilö, mutta myös ryhmän muut jäsenet voivat kirjata tehtävänsä ja asemaansa liittyviä asioita salassapitovelvoitteiden estämättä. Opiskeluhooltokertomuksesta muodostuu ajallisesti etenevä dokumentti, joka sisältää tiedot valmistelusta, tukitoimista sekä työskentelyn toteutuksesta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 20 §: ssä (25.5.2022/377) säädetään opiskeluhooltokertomuksen kirjattavista tiedoista. Opiskeluhooltokertomukseen kirjataan:

- 1) nimi, henkilötunnus ja kotikunta sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) asian aihe, tausta ja vireillepanija;
- 3) tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuvat henkilöt ja heidän asemansa;
- 4) suunnitelma toimenpiteistä opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) opiskelijaa koskeva välttämätön tieto liittyen opiskeluhoollossa toteutettuihin ja toteutettaviin toimenpiteisiin;
- 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammattinsa tai virka-asemansa.

Jos opiskeluhooltokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan henkilölle, joka ei osallistu opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Tietojen käsittelyssä ja säilyttämisessä noudatetaan Porin kaupungin tiedonohjaussuunnitelmaa ja arkistonmuodostussuunnitelmaa, asiakirjahallinnon laatuksikirjaa sekä arkistolaitoksen voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Opiskeluhooltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

6.3.1 Opiskeluhoollon tietojen luovuttaminen

Opiskeluhooltorekisteriin sisältyvät ja muuten tietoon saadut tiedot ovat salassa pidettäviä. Tietoja ei saa luovuttaa ulkopuolisille henkilöille tai muille ammattihenkilöille, jotka eivät osallistu yksilöllisen opiskeluhoollon suunnitteluun ja järjestämiseen. Tietojen luovuttamiseksi pitää olla

- asianomaisen henkilön tai vajaavaltaisen henkilön laillisen edustajan kirjallinen, yksilöity suostumus tai
- tiedon luovuttamiselle on olemassa lain säännös.

Opiskeluhoollon koskevasta salassapidosta voidaan poiketa Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (2013/1287) 23 §: n mukaisesti. Tässä säädöksessä viitataan myös lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta, jonka luvussa 7 säädetään salassapidon poikkeamisesta ja lakkaamisesta (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1999/621).

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon välttämättömiä tietoja voidaan saada ja luovuttaa järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvien henkilöiden sekä opiskeluhoollosta vastaavien viranomaisten kesken.

Opiskeluhoollon jatkuvuuden kannalta tarpeellisia tietoja voidaan siirtää suostumukseen perustuen toiselle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle. Vastuu suostumuksen pyytämisestä ja tietojen siirtämisestä on

aikaisemmalla järjestäjällä. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Opetuksen järjestämistä koskevat tiedot voidaan antaa myös toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavilla on oikeus ilmoittaa poliisille henkeen ja terveyteen kohdistuvan uhan arviointia ja uhkaavan teon estämiseksi välttämättömät tiedot silloin, kun henkilöllä on syytä epäillä lapsen, oppilaan tai opiskelijan olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.

TARKENNUKSET

---

esiopetus -

---

perusopetus 6.3 Yksilöllisen opiskeluhoollon kirjaaminen – muistiot ja opiskeluhohtokertomus
Porin perusopetuksessa opiskeluhohtokertomukset sekä oppilaan ja hänen laillisen edustajansa antamat tahdonilmaisut dokumentoidaan Wilma-tietojärjestelmässä.

---

lukio 6.3 Yksilöllisen opiskeluhoollon kirjaaminen – muistiot ja opiskeluhohtokertomus
Monialaisesta yksilökohtaisen opiskeluhohtoryhmän tapaamisesta laaditaan opiskeluhohtokertomus lukion lomakkeelle. Kertomuksen täyttää ryhmän vastuuhenkilöksi nimetty. Opiskeluhohtokertomus on opiskelijakohtainen ja se laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Opiskeluhohtokertomuksen käyttö ja säilytys sekä tietojen luovutus ohjeistetaan tämän opiskeluhohtosuunnitelman liitteessä 3.

---

opetusyksikkö Monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon rekisterin ylläpitäjä on Porin kaupunki. Rekisterin vastuuhenkilö on Porin ICT-yksikön päällikkö. Monialaisen opiskeluhoollon muistiot, opiskeluhohtokertomukset ja työskentelyä koskevat tahdonilmaisut tallennetaan oppilashallintajärjestelmään. Tietojen säilyttäminen on kirjattu Porin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen tietosuojaselosteisiin (Opetusyksikön käyttöoikeus- ja pääsynhallintarekisteri, Oppilashallinnon rekisteri). Paperidokumentit säilytetään ja arkistoidaan väliaikaisesti koulussa, lukiossa tai muussa järjestäjän osoittamassa paikassa. Koulussa tai lukiossa sovitaan, kuka vastaa aineiston tai väliaikaisen arkiston säilyttämisestä ja tietojen luovuttamisesta. Säilyttämisessä ja tietoja luovutettaessa tulee toimia siten, että tiedot eivät saa muut kuin ne, jotka ovat siihen oikeutettuja.

[sisällysluettelo](#)

6.4 Opiskeluhoollon järjestäminen kurinpito- ja turvaamistoimenpiteiden sekä opetuksen epäämisen yhteydessä (perusopetus ja lukio)

Perusopetus- ja lukiolaissa säädetään oppilaan ja opiskelijan velvollisuudesta suorittaa tehtävät tunnollisesti ja käyttäytyä muita kiusaamatta ja syrjimättä. Lisäksi veloitetaan toimimaan siten, että ei toiminnallaan vaaranna muiden oppijoiden tai henkilökunnan jäsenten, kouluyhteisön tai oppimisympäristön turvallisuutta.

Yhteistyöstä, vastuunottamisesta ja huolenpidosta viestiminen ovat periaatteita, joita noudatetaan myös puututtaessa epäasialliseen käyttäytymiseen sekä opetuksen epäämässä.

Näissä tilanteissa on tarkoituksenmukaista tarjota opiskeluhoollon tukea oppilaalle tai opiskelijalle ja huoltajalle siinä määrin kuin se katsotaan tarpeelliseksi. Tarvittaessa tukea järjestetään laajemmin kuin mitä perusopetus- ja lukiolaissa säädetään. Myös haastavissa tilanteissa, kuten rehtorin tai opettajan täyttäessä perusopetus- ja lukiolain säännöksiä ilmoitusvelvollisuudesta, on tarkoituksenmukaista tarjota opiskeluhoollon palveluja. Näihin tilanteisiin voi myös liittyä kohdennettua opiskeluhoollon tukea, mikä kohdistuu oppilas- tai opiskelijaryhmään.

Yksilöllistä opiskeluhoollon tukea tulee järjestää ja tarjota seuraavissa tilanteissa:

perusopetus

- On huolehdittava siitä, että *oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi*, järjestetään tarvittava oppilashuolto. (kirjallinen varoitus tai päätös määräaikaisesta erottamisesta)
  - Määräaikaisesta erottamisesta ilmoitetaan sosiaalihuollon viranomaiselle.
- *Oppitunnin loppuajaksi tai koulun tilaisuudesta poistetulle oppilaalle* järjestetään tarvittava oppilashuolto. (rehtori tai opettaja määrää poistumaan oppitunnin loppuajaksi tai koulun tilaisuudesta)
- *Epäämisen aikana* on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa ja jos opetus evätään seuraavaksi työpäiväksi ja järjestetään tarvittava oppilashuolto.
  - Oppilaalle laaditaan suunnitelma opetukseen palaamiseksi.
  - Opetuksen epäämisestä ilmoitetaan tarvittaessa sosiaalihuollon viranomaiselle.

lukio

- *Epäämisen aikana* on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa ja järjestetään tarvittava opiskelijahuolto.
  - Opiskelijalle laaditaan suunnitelma opetukseen palaamiseksi.

Mikäli oppilaaseen tai opiskelijaan joudutaan kohdentamaan perusopetus- ja lukiolaissa mainittuja välttämättömiä voimakeinoja, tarjotaan oppilaalle ja opiskelijalle opiskeluhoollon palveluja.

6.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytännöt luokilla 1, 5 ja 8

perusopetus

Kouluterveydenhuollon laajoihin terveystarkastuksiin voi sisältyä opettajan arvio oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista koulussa. Tilanteissa, joissa oppilaan tuen tarve on kirjattu suunnitelmin, voi olla merkitystä laajan terveystarkastuksen yhteydessä tehtävästä yhteistyöstä. Pyynnön opettajan arviosta voi esittää kouluterveydenhoitaja, koululääkäri tai huoltaja luokanopettajalle tai ohjaajalle.

Valtioneuvoston asetuksessa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta säädetään (Asetus 338/2011, 7 §), että laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio. Arviossa välitettävien tietojen tulee olla tarpeellisia oppilaan terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen järjestämiseksi sekä toteuttamiseksi.

Tietojen välittämisessä voidaan hyödyntää Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) laatimaa lomaketta ja ohjetta (Oppilaan oppiminen ja hyvinvointi koulussa -lomake opettaja). Tietojen välittämisessä noudatetaan Satakunnan hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon ja opetuksen järjestäjän ohjeita.

6.6 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytännöt varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa

erityisruokavalio

Erityisruokavalion ilmoittamisessa noudatetaan Porin Sivistystoimialan, Palveluliikelaitoksen sekä Satakunnan hyvinvointialueen yhteistyössä sovittuja käytänteitä ja ilmoittamisen lomaketta. Kouluruokailu on osa koulun opiskeluhoollon. Lapselle, oppilaalle ja opiskelijalle tarjotaan terveydellisen tarpeen vaatima erityisruokavalio. Uskonnolliset ja eettiset ruokarajoitukset otetaan myös huomioon.

Tietosuojalain mukaisesti erityisruokavaliolomakkeessa kysytään myös huoltajan suostumus tietojen siirtoon erityisruokavaliorekisteriin (oppilaan nimi ja ruokavaliotieto) sekä oppilaan tai opiskelijan nimen näkymisestä ruokannoksen yhteydessä. Nimen merkitseminen annokseen on joissakin ruokavalioiden turvallisuuskysymys. Ilmoittamislomake sekä ohjeistus on julkaistu Wilma-järjestelmässä ja Porin sivistystoimialan verkkosivuilla.

yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelma perustuu Sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2021 julkaisemaan oppaaseen Turvallinen lääkehoito –opas. Toiminta perustuu Porin kaupungin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä Satakunnan hyvinvointialueen yhteistyössä sovittuihin käytänteisiin ja laadittuun lääkehoitosuunnitelmaan. Suunnitelmaa

noudatetaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Oppilaan turvallisen lääkehoidon kannalta on olennaista, että koulun henkilöstö, vanhemmat, kouluterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito tekevät yhteistyötä. Lääkehoitosuunnitelma laaditaan ennen (päivähoidon tai) opetuksen aloittamista tai heti kun tarve on ilmennyt yhteistyössä lapsen huoltajien ja yksikön henkilökunnan kanssa. Tarpeen ilmetessä antaa päiväkotit tai koulu ohjeet lääkehoitosuunnitelman laatimiseksi. Hoitava taho voidaan tarvittaessa käyttää asiantuntijana. Oppilaalle, joka osallistuu iltapäivätoimintaan, tulisi tehdä koulun kanssa yhteinen lääkehoitosuunnitelma. Suunnitelma päivitetään riittävän usein, vähintään lukuvuosittain ja aina kun lääkehoidossa tapahtuu muutoksia.

Varhaiskasvatuksessa olevan lapsen suunnitelma liitetään lapsen henkilökohtaiseen esiopetussuunnitelmaan. Perusopetuksen oppilaiden suunnitelmat säilytetään kouluissa tietosuoja ja – turvasäädösten mukaisesti. Suunnitelman tietojen välittäminen kirjataan.

TARKENNUKSET

---

esiopetus	Lääkehoidon ohjeistus on tallennettu Varhaiskasvatyksikön TEAMS-ohjetiedostoihin. - Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma 25.10.2022 - Lapsen lääkehoitosuunnitelmalomake
-----------	---

---

perusopetus	Lääkehoidon ohjeistus on tallennettu Opetusyksikön ohjetiedostoihin (TEAMS; Opetusyksikkö/Ohjeita/ohjetiedostot/ Lääkehoito kouluissa). Lääkehoito koulussa ohjetiedosto sisältää perehdytysaineiston ja asiakirjat - Lapsen yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma 25.10.2022 - Lapsen lääkehoitosuunnitelmalomake
-------------	---

---

lukio	-
-------	---

[sisällysluettelo](#)

7. Opiskeluhoitosuunnitelma

Porin kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma on laadittu esi- ja perusopetusta sekä lukiokoulutusta varten.

Opiskeluhoitosuunnitelmaa korvaa

- esiopetuksen opetussuunnitelman luvun kuusi,
- perusopetuksen opetussuunnitelman luvun kahdeksan sekä
- lukion opetussuunnitelman luvun 4.3

Suunnitelmassa kuvataan opiskeluhoitoon toteutus, suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi.

Opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta säädetään Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §: ssä Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma. Opiskeluhoitosuunnitelmaa on valmisteltu Satakunnan hyvinvointialueen opetuksen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyöverkostossa, Porin kaupungin esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen yhteistyönä sekä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa.

Porin kaupungin opetushenkilöstön tulee huomioida opiskeluhoitosuunnitelma järjestettäessä opiskeluhoitoa. Satakunnan hyvinvointialueen henkilöstöllä on velvoite toimia yhteistyössä suunnitelman toteuttamisessa. Hyvinvointialue laatii alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman, jossa huomioidaan järjestäjien suunnitelmat.

Porin lasten ja nuorten hyvinvoinnin ohjausryhmä vastaa suunnitelmasta (omavalvonnan tehtävä).

Suunnitelma liitetään Porin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan ja näin se tulee osaksi Porin kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa.

Oppilaiden, opiskelijoiden sekä huoltajien systemaattisen osallisuuden kautta suunnitelman vaikuttavuus vahvistuu ja suunnitelma täyttää sille asetetut tehtävät ja tavoitteet. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskeluhuollon toteutumista arvioidaan yksiköissä toimintavuosittain ja lisäksi suunnitelma tarkastetaan vähintään kerran voimassaolon aikana. Tarkastaminen tapahtuu viimeistään vuoden kuluessa lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkastamisesta (Lastensuojelulaki 2007/417 § 12).

7.1 Tiedottaminen ja oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien osallisuus

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjällä on tiedottamis- ja ohjausvelvollisuus opiskeluhuollon toimintatavoista sekä käytettävissä olevista palveluista.

Oppijoiden kohdalla tämä tarkoittaa perehdyttämistä, kuulemista sekä ohjausta oppimisarjessa. Opiskeluhuollon tehtävä välittyy vuorovaikutustilanteissa. Tietoa opiskeluhuoltosuunnitelman sisällöstä välitetään oppijalähtöisesti. Opetushenkilöstön tehtävänä on kerätä ja huomioida opiskeluhoitoa koskevaa palautetta ja välittää sitä Satakunnan hyvinvointialueen tietoon opiskeluhoitopalvelun kehittämiseksi ja hyvinvointia edistävien toimenpiteiden tekemiseksi.

Opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan huoltajille yhteisöllisen opiskeluhuollon piirissä sekä kohdennetussa työskentelyssä. Tietoa suunnitelmista ja palveluista välitetään Porin sivistystoimialan sekä koulujen ja lukion verkkosivuilla sekä oppilas- ja opiskelijahallintajärjestelmän kautta. Huoltajien mahdollisuudesta osallistua opiskeluhuollon toteuttamiseen suunnitteluun huolehditaan keräämällä palautetta opiskeluhuollosta. Vanhempaintoiminnan toiminnan kautta (esimerkiksi vanhempainyhdistykset) tarjotaan huoltajille edustuksellinen osallisuus opiskeluhuollon toiminnan suunnitteluun yksiköissä, aluehyvinvointiverkostoissa sekä lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmässä.

TARKENNUKSET

---

esiopetus -

---

perusopetus -

---

lukio -

Satakunnan
hyvinvointialue -

8. Opiskeluhoitotyön seuranta, arviointi ja kehittämistyö

Opiskeluhoitotyön seuranta yksiköissä on hyvinvointityön johtamisen toimenpide ja siitä vastaa yksikön johtaja. Kouluissa ja Porin lukiossa opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat rehtorit ja koulunjohtajat. Tehtävän tukena on koulujen ja lukion moniammatillinen opiskeluhoitotyöryhmä.

Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamista suunnitellaan ja toteutumista arvioidaan monialaisen yksikkökohtaisen opiskeluhoitotyöryhmän kokouksissa. Oma- ja ulkovalvonta toteutuu opiskeluhuollon jatkuvan seurannan kautta. Arviointia

tehdään toimintavuosittain. Tietoa suunnitelman ja opiskeluhoitopalvelujen toteutumisesta kootaan kyselyin ja keskusteluin oppilailta ja opiskelijoilta, huoltajilta sekä henkilöstöltä. Kehittäminen nojaa seurantaan ja arviointiin sisältäen välittömiä toimenpiteitä opiskeluhoollon tehtävässä ja pidemmän aikavälin painopisteiden sekä kehittämistoiminnan tavoitteiden asettamista.

Seurantatietojen ja arvioinnin keskeisistä tuloksista annetaan tietoa oppijoille, huoltajille sekä henkilökunnalle.

Porin kaupunki opetuksen ja koulutuksen järjestäjänä on velvollinen arvioimaan opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä Satakunnan hyvinvointialueen kanssa. Perusyksiköiden seuranta- ja arviointitieto välittyy Lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmän kautta Satakunnan hyvinvointialueelle.

Porin kaupunki osallistuu kansallisiin opiskeluhoolltoa koskeviin arviointeihin. Opetuksen ja koulutuksen järjestäjä on velvoitettu luovuttamaan tarvittavat valtakunnallisen arviointi-, kehittämis-, tilastointi- ja seurantatiedot.

Lisäksi opiskeluhoollon seuranta- ja arviointitietoa hyödynnetään Porin lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämässä.

TARKENNUKSET

---

esiopetus -

---

perusopetus -

---

lukio -

Satakunnan
hyvinvointialue -

[sisällysluettelo](#)

LIITE 1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (valmisteltu Satakunnan koulutuksen järjestäjien verkostossa)

Järjestäjätieto:

Taulukossa käytettävät lyhenteet opiskeluhoitohenkilöstön ammattinimikkeistä käytettävät

terveydenhoitaja TH	lääkäri LÄ	kuraattori KU	psykologi PS
---------------------	------------	---------------	--------------

Oppilas ja opiskelijakohtaiset kertoimet

esi- ja perusopetus	tehostettu tuki 1,2	erityinen tuki 1,5	maahanmuuttajatausta "S2" 1,25
lukiokoulutus	henkilökohtainen opintosuunnitelma 1,2		

Esiopetus

Mikäli esiopetus järjestetään koulun yhteydessä, merkitään tiedot kyseisen koulun kohdalle taulukkoon "Perusopetus".

tilastopäivä 20.9.	lapsimäärät (kerroin suluissa)						palvelun määrä päivää/viikko				avoin kenttä huomioille	
	Varhaiskasvatusyksikön nimi	lapset yhteensä	lapset yleinen tuki	tehostettu tuki (1,2)	erityinen tuki (1,5)	maahanmuuttajatausta "S2" (1,25)	laskennallinen lapsimäärä	käytävissä olevat palvelut ilmoittamishetkellä (htv)		järjestämispaikka, jos muu kuin päiväkotiki	laskennallinen arvio kokonaistarpeesta (htv)	
kunta	TH							0,0	TH		0,0	
Päiväkoti 1	0	0	0	0	0	0	TH	0,0		TH	0,0	Teksti
							LÄ	0,0		LÄ	0,0	
Kunta							KU	0,0		KU	0,0	
							PS	0,0		PS	0,0	
Päiväkoti 2	0	0	0	0	0	0	TH	0,0		TH	0,0	Teksti
							LÄ	0,0		LÄ	0,0	
Kunta							KU	0,0		KU	0,0	
							PS	0,0		PS	0,0	

Perusopetus

Mikäli esiopetus järjestetään koulun yhteydessä, merkitään tiedot kyseisen koulun kohdalle.

tilastopäivä 20.9.	oppilasmäärät (kerroin suluissa)						palvelun määrä päivää/viikko				avoin kenttä huomioille		
	koulun nimi	oppilaat yhteensä	yleinen tuki	tehostettu tuki (1,2)	erityinen tuki (1,5)	maahanmuuttajatausta "S2" (1,25)	laskennallinen oppilasmäärä	käytävissä olevat palvelut ilmoittamishetkellä (htv)		järjestämispaikka, jos muu kuin koulu	laskennallinen arvio kokonaistarpeesta (htv)		a) koko, sijainti ja toimipaikkojen määrä b) väestöindikaattoritiedot c) lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden indikaattoritieto
kunta	TH							0,0	TH		0,0		
Koulu 1	1-6	0	0	0	0	0	0	TH	0,0		TH	0,0	Teksti

	7-9	0	0	0	0	0		LÄ	0,0		LÄ	0,0		
Kunta	esiop.	0	0	0	0	0		KU	0,0		KU	0,0		
								PS	0,0		PS	0,0		
Koulu 2	1-6	0	0	0	0	0	0	TH	0,0		TH	0,0	Teksti	
	7-9	0	0	0	0	0		LÄ	0,0		LÄ	0,0		
Kunta	esiop.	0	0	0	0	0		KU	0,0		KU	0,0		
								PS	0,0		PS	0,0		

Lukiokoulutus

tilastopäivä 20.9.	<i>oppilasmäärät (kerroin suluissa)</i>					<i>palvelun määrä päivää/viikko</i>				<i>avoin kenttä huomioille</i>	
lukion nimi	opiskelijat yhteensä		opiskelijalla henkilökohtainen opintosuunnitelma, lukiolaki 28 § (1,2)	maahanmuuttajatausta "S2" (1,25)	laskennallinen opiskelijamäärä	käytettävissä olevat palvelut ilmoittamishetkellä (htv)		järjestämispaikka, jos muu kuin koulu	laskennallinen arvio kokonaisuudesta (htv)		a) koko, sijainti ja toimipaikkojen määrä b) väestöindikaattoritiedot c) lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden indikaattoritieto
kunta											
Lukio 1	päivälukio	0	0	0	0	TH	0,0		TH	0,0	Teksti
Kunta	aikuislukio	0	0	0		LÄ	0,0		LÄ	0,0	
						KU	0,0		KU	0,0	
						PS	0,0		PS	0,0	
Lukio 1	päivälukio	0	0	0	0	TH	0,0		TH	0,0	Teksti
Kunta	aikuislukio	0	0	0		LÄ	0,0		LÄ	0,0	
						KU	0,0		KU	0,0	
						PS	0,0		PS	0,0	

LIITE 2 Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen (sisällöt taulukkoina)

Toiminnassa erotetaan

- yhteisötasolla *tunnistaminen, ehkäiseminen ja seuranta*,
- yksilötason toimenpiteinä *puuttuminen ja jälkiseuranta*

Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta	
tunnistaminen	Tahallista ja toistuvaa toisen epämiellyttäväksi kokemaa psyykkistä tai fyysistä toimintaa. Kiusaamisessa voidaan kohdistaa toimintaa henkilöön tai tämän omaisuuteen.
ehkäiseminen	Keinoja ovat - ajan varaaminen kohtaamisille, toiminta oppijaryhmiä sekoittaen, yhteisöllisyyttä tehdään näkyväksi, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen, menetelmät ja puuttumisen tavat tehdään näkyviksi.
esiintyvyyden seuraaminen	Seurataan perusyksikössä vähintään vuosittain; - toimenpiteiden dokumentointi, kysymällä oppijoilta ja huoltajilta
puuttuminen	Puututaan välittömästi, kun tunnistetaan tai saadaan tiedoksi. Varhaiseksi puuttumiseksi henkilöstö ohjaa toimintaa, seuraa oppijoiden keskinäistä vuorovaikutusta ja vahvistaa myönteistä ilmapiiriä vuorovaikutuksessa oppijoiden kanssa. Puuttumisessa ja toimenpiteissä noudatetaan vallitsevaa opetus- ja lastensuojelulainsäädäntöä, rikoslakia sekä opetussuunnitelmaan kirjattuja menettelytapoja sekä muita kirjattuja yksikkökohtaisia ohjeita. Erityisesti huomioitavat seikat puuttumista vaativissa tilanteissa ovat yhteistyö huoltajien kanssa, ilmoitusvelvollisuus sekä toimenpiteiden dokumentointi.
jälkiseuranta	Sovitaan tapauskohtaisesti. Jälkiseurantaan liittyvät toiminnot kirjataan. Varmistetaan kiusaamisen kohteen ja tekijän tahto ottaa vastaan opiskeluhoollon tukea.
Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi häirinnältä	
tunnistaminen	Häirintää ovat uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän tai hyökkäävän ilmapiirin luominen yksilöä tai ryhmää kohtaan. Häirinnässä kohdehenkilöt kokevat häirintää, jossa kiistetään oikeus tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Häirintään syyllistyvä tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaa käyttäytymisellään kohdehenkilöä. Häirintä määritellään Yhdenvertaisuuslain 14 §: ssä (30.12.2014/1325).
ehkäiseminen	Keinoja ovat esimerkiksi - järjestelmällinen johtaminen ja turvallisuusjohtamisen käytännöt, henkilöstön, lasten/oppilaiden/opiskelijoiden sekä huoltajien osallistuminen häirintää ehkäisevien toimien suunnitteluun ja toteuttamiseen, toimintaympäristön tarkastelu häirintää ehkäisevänä ympäristönä, perehdyttäminen, vuorovaikutteinen yhteistyö oppijoiden ja huoltajien kanssa (toimintatavat)
esiintyvyyden seuraaminen	Seurataan perusyksikössä vähintään vuosittain: - toimenpiteiden dokumentointi, kysymällä oppijoilta ja huoltajilta
puuttuminen	Velvollisuus on puuttua kaikkeen häirintään (henkilösidonnainen velvoite). <i>Hyvinvointialueen työntekijöitä ei katsota opetuksen tai koulutuksen järjestäjän työntekijöiksi.</i> Puututaan välittömästi, kun tunnistetaan, todistetaan tai häirintä saadaan tiedoksi. Varhaiseksi puuttumiseksi henkilöstö seuraa oppijoiden keskinäistä vuorovaikutusta ja vahvistaa myönteistä ilmapiiriä oppijoiden kanssa. Puuttumisessa ja siihen liittyvissä toimenpiteissä noudatetaan vallitsevaa opetus- ja lastensuojelulainsäädäntöä, rikoslakia sekä opetussuunnitelmaan kirjattuja menettelytapoja sekä muita kirjattuja yksikkökohtaisia ohjeita. Toimenpiteet häirintätilanteessa - viestitään häirintää kokeneelle puuttuminen vaikuttavuudesta, selvitetään häirintään syyllistyneen käyttäytyminen syitä, osallistetaan myös yhteisö, jossa häirintä on tapahtunut Erityisesti huomioitavat seikat puuttumista vaativissa tilanteissa ovat yhteistyö huoltajien kanssa, ilmoitusvelvollisuus sekä toimenpiteiden dokumentointi.
jälkiseuranta	Sovitaan tapauskohtaisesti. Jälkiseurantaan liittyvät toiminnot kirjataan. Varmistetaan häirinnän kohteen ja tekijän tahto ottaa vastaan opiskeluhoollon tukea.

<i>muu huomio häirintään ja syrjintään liittyen</i>	<i>Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma laaditaan yhteisenä toiminnallisena suunnitelmana. Yksikkökohtainen suunnitelma tarkastetaan 2–3 vuoden välein.</i>
Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi syrjinnältä	
tunnistaminen	Syrjintää ovat esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät syrjivät asenteet, joita ilmentävät käyttäytyminen ja käytetty kieli. Nämä havaitaan tavallisesti stereotyyppisten oletusten mukaisena kielenä (vihapuhe), asenteellisena käytöksenä (esimerkiksi stereotyyppien korostamista, rasismia), välillisenä tai välittömänä yksilön tai ryhmän syrjintänä tai ulkopuolelle sulkemisena. Syrjintää voidaan tunnistaa kiusaamis- ja väkivaltateoissa.
ehkäiseminen	Keinoja ovat esimerkiksi työrauhan tukeminen, opetuksen ennakoiivat järjestelyt, yksilöiden tuen tarpeen huomioiminen, haastavassa asemassa olevien oppijoiden huomiointi, kunnioittavaan kohtaamiseen ja kuulemiseen ohjaaminen, positiivinen erityiskohtelu ja kohtuulliset mukautukset.
esiintyvyyden seuraaminen	Esiintyvyyttä seurataan häirinnän seurannan yhteydessä.
puuttuminen	Arjessa tapahtuvassa puuttumisessa ja ohjauksessa on henkilöstöllä aktiivinen rooli. Oppijaryhmissä toimimisen ongelmiin puututaan varhain ja lapsen edun mukaisesti. Tarvittaessa ohjauksesta syrjintätilanteissa viestitään huoltajalle ja tehdään yhteistyötä. Selvittelyssä voivat välittyä myös kodin kasvuympäristön tai ryhmän, johon lapsi tai nuori on kiinnittynyt, periaatteet. Selvittelyssä pyritään huomioimaan taustatekijät ja ymmärtää niiden merkitys näissä tilanteissa. Syrjinnästä säädetään yhdenvertaisuuslain 8 ja 9 §: ssä (30.12.2014/1325).
jälkiseuranta	Syrjintään puuttumisen yhteydessä seurataan käyttäytymisen toistuvuutta, sovittujen syrjinnän poistavien toimenpiteiden ja sopimusten vaikuttavuutta. Mikäli puuttumisen yhteydessä on asiassa tehty tai siitä seuraa ojentamisen tai turvaamisen toimenpiteitä, varmistetaan myös syrjinnän kohteen ja tekijän tahto ottaa vastaan opiskeluhuollon tukea.
Suunnitelma oppijoiden suojaamiseksi väkivallalta	
tunnistaminen	Väkivalta vahingoittaa terveyttä tai aiheuttaa kipua ja sitä esiintyy fyysisenä ja henkisenä väkivaltana, kuritusväkivaltana, kemiallisena pahoinpitelynä (huumaava lääkeaine, huumaava aine, alkoholi), seksuaaliväkivaltana. Väkivalta voi kohdistua epäsuorasti (esimerkiksi väkivaltainen ilmapiiri), jolloin väkivalta aiheuttaa välillisesti pelkoa ja turvattomuutta.
ehkäiseminen	Keinoja ovat esimerkiksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu (jossa vahvistetaan väkivaltaa vastustavaa ilmapiiriä, käsitellään tunnesäätelyä). Väkivaltaisen käytöksen rajoittamisessa ja torjumisessa: -yhtenäiset ja johdonmukaiset toimintatavat, järjestyssääntöjen ja muiden toimintamallien ja -tapojen käsittely ja päättäminen yhdessä oppijoiden kanssa, yhteistyö huoltajien kanssa, vastakkain-asettelun ja polarisaation purkaminen ja yhteisöllisyyden vahvistaminen oppijoiden keskuudessa.
esiintyvyyden seuraaminen	Seurataan perusyksikössä vähintään vuosittain. Indikaattoreita ovat esimerkiksi toimenpiteiden dokumentointi, tietoa saadaan kysymällä oppijoilta ja huoltajilta. Turvallisuutta ja väkivaltaa koskevien tietojen kerääminen pidemmältä aikaväliltä tuottaa vertailutietoa, tiedon perusteella johdettujen kehittämistoimenpiteiden dokumentointi ja toimenpiteiden toteutus edistävät väkivallattoman oppimisympäristön syntyä.
puuttuminen	Huomioidaan lasten ja nuorten ikä ja kehitys sekä ohjauksen tarve (kohderyhmän mukainen toiminta). Puututaan välittömästi ja väkivaltatilanne keskeytetään. Puututaan opetusryhmässä toimimisen ongelmiin ennakoivasti ja lapsen edun mukaisesti. Turvataan oppijoiden oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Henkilöstö valvoo toimintaa työpäivän aikana opetuksessa ja vapaissa tilanteissa. Valvonnan ja seurannan kohteina ovat toiminta ja oppijoiden keskinäinen vuorovaikutus. Puuttumisessa ja toimenpiteissä noudatetaan vallitsevaa opetus- ja lastensuojelulainsäädäntöä, rikoslakia sekä opetussuunnitelmaan kirjattuja menettelytapoja sekä muita kirjattuja yksikkökohtaisia ohjeita. <u>Erityisesti huomioitavat asiat:</u> yhteistyö huoltajien kanssa, ilmoitusvelvollisuus, toimenpiteiden dokumentointi Yhteistyötä tehdään lasten ja nuorten turvallisuutta ja hyvinvointia tukevien tahojen kanssa, joita ovat neuvola- ja opiskeluhoitolpalvelut, terveydenhuolto, lapsi- ja perhepalvelut (lastensuojelu), Ankkuri-toiminta, poliisi ja rikos- ja riita-asioiden sovittelutoimisto.
jälkiseuranta	Väkivaltaan puuttumisen yhteydessä sovitaan tapauskohtaisesti jälkiseurannasta. Seurannan tavoitteena on pyrkimys estää väkivaltaistuneitten asenteiden syntyminen. Jälkiseurantaan liittyvät mahdolliset toiminnot kirjataan. Tässä yhteydessä varmistetaan myös opiskeluhuollon ja muun tuen tarjoaminen.

Jokaisesta monialaisesta yksilökohtaisen opiskeluhohtoryhmän tapaamisesta laaditaan opiskeluhohtokertomus. Kertomuksen täyttää ryhmän vastuuhenkilöksi nimetty. Opiskeluhohtokertomus on opiskelijakohtainen ja se laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi.

Opiskeluhohtoryhmän kokousten välillä tapahtuneet ryhmän tavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot ja toimenpiteet kirjataan lomakkeen C-osaan kohtaan 4. Lomakkeet numeroidaan juoksevilla numeroinnilla.

Opiskeluhohtokertomus on kaksiosainen:

1. Lomake tietojen luovuttamisesta
2. Opiskeluhohtokertomus –lomake

Lomake tietojen luovuttamisesta

- Tulostetaan opiskeluhohtokertomuksen kansilehdeksi.
- Ensimmäisessä tapaamisessa täytetään opiskelijan henkilötiedot. ☒ Jatkossa täytetään tietoja luovutettaessa.

Opiskeluhohtokertomus-lomake (osat A, B ja C)

- Kirjataan järjestysnumero.
- Jokaisessa tapaamisessa täytetään aina uuden lomakkeen osat A ja B, jotka liitetään edellisiin ja sivunumerointia jatketaan juoksevana. Kokousten välillä käytetään lomaketta C.
- A osa tulee täyttää joka kerta tilaisuuden aikana, jotta tulee kirjatuksi asian käsittelyyn osallistuneet ja jotta siihen saadaan opiskelijan/hohtajan allekirjoitus, mikäli hän on paikalla. Allekirjoituksella vahvistetaan suostumus asian käsittelyyn ja läsnäolijoihin ja se on välttämätön ensimmäisellä kerralla.
- B osa voidaan tarvittaessa kirjoittaa jälkikäteen puhtaaksi.
- Opiskeluhohtoryhmän jäsenet kirjaavat osaan C kokouksen jälkeisestä työskentelystä tiedot ja toimenpiteet, jotka ovat ryhmässä sovittujen tavoitteiden kannalta välttämättömiä. Kirjauksia jatketaan, kunnes seuraavassa kokouksessa aloitetaan uusi lomake jatkaen sivunumerointia edellisen lomakkeen numeroinnista.

Arkistointi

- Arkistoidaan koululla tai muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa paikassa.
- Lukiossa sovitaan, kuka vastaa arkiston säilyttämisestä ja tietojen luovuttamisesta.
- Arkistoitaessa ja tietoja luovutettaessa tulee toimia siten, että tietoja eivät saa muut kuin ne, jotka ovat siihen oikeutettuja.

Lomakkeet eivät ole opiskeluhohtosuunnitelman liitteenä. Lomakkeet saadaan käyttöön Porin lukiolta.